NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok V. Kraków, czwartek 9 lutego 1922. Nr. 39.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.128
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 20 M.

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 470·—, kwart. 1410·— M
w Krakowie z odnoszeniem do domu . 530·— „ 1590·— „
Na prowincyi: z przesyłką poczt. 530.— „ 1590·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową 725·— „ 2175·— „
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 10·— Mk., wiersz nonparel 1-szpalt. Mk 80. Nadesłane Mk 75·—. Wiersz nonparelowy 1 szp w tekście Mk 95·—. Wiersz nonp. 1 szpalt. na 1. stronie 120 Mk Gratulacye 500 Mkp. — Ceny ogłoszeń zagr. o 100% droższe.

Podłoże strejku kolejowego w Niemczech.

Kraków, 8 lutego.

(ben) Wybuch powszechnego strejku kolejowego w Niemczech jest zjawiskiem dość zagadkowem. Pośród wszystkich państw zwycięskich i zwyciężonych Niemcy zdawały się być jedyną oazą, gdzie życie gospodarcze rozwija się w całej pełni, podczas gdy wszędzie dokoła, na Zachodzie jak i na Wschodzie bezrobocie, zastój i głód dają się dotkliwie we znaki. Ten swój stan pomyślny zawdzięczają Niemcy niskiemu stanowi marki niemieckiej, pobudzającemu ich przemysł do jak najintenzywniejszej pracy. Wprawdzie równolegle ze spadkiem marki wzrastała i drożyzna a z nią pojawiały się w krótkich odstępach czasu żądania robotników i urzędników nowych podwyżek płac, w tak pomyślnej konjunkturze jednak podwyżki te przyznawano bardzo chętnie, byle nie przerwać ani na chwilę nader zyskownej produkcyi.

Niemniej i płace urzędników i robotników państwowych szły w parze z ogólnym ruchem zwyżkowym. Ostatnią podwyżkę, dość znaczną — bo powodującą dla państwa wydatek 15-miliardowy, dostali oni 21 listopada u. r., tak iż płace ich zależnie od miejscowości są już to wyższe już też niższe od płac w przedsiębiorstwach prywatnych, nagół jednak z niemi się zgadzają. Widocznem jest stąd, że nie ekonomiczne powody są przyczyną obecnego strejku, przynajmniej zaś nie są one jego główną przyczyną. Świadczy o tem również bardzo energiczne zwalczanie tego strejku przez socyalistów większości jak i przez „niezależnych", których organy „Vorwärts" i „Freiheit" potępiają strejk obecny w najostrzejszych słowach, nie cofając się przed zarzutem zdrady państwa. Popierają natomiast strejk związki zawodowe kolejarzy oraz ogólny związek urzędników, przeznaczając na wsparcia dla strejkujących poważne sumy.

Socyaliści niemieccy nie mniej troszczą się o zachowanie popularności i swych wpływów wśród robotników i urzędników niż socyaliści innych krajów. Stanowiąc nadto główny trzon koalicyi rządowej nie spotkaliby się oni z większym oporem ze strony innych stronnictw rządzących, gdyby poparli stawiane przez strejkujących żądania podwyżki płac, o ile żądania te byłyby istotnie ekonomicznie uzasadnione. Tymczasem zaś prawie cały parlament, oczywiście z wyjątkiem najskrajniejszej lewicy, jak i cała prasa niemiecka, jednogłośnie potępiła strejk i zażądała od rządu jak najenergiczniejszych represalij przeciw strejkującym. Istotnie rząd niemiecki i socyalistyczny prezydent Rzeszy Ebert, nie wiele robiąc sobie z tego, że jego dawni towarzysze rzemiosła — siodlarze — wykluczyli go ze swego związku, wydał szereg bardzo ostrych zarządzeń przeciwstrejkowych, jakich nie powstydziłby się żaden rząd prawicowy i absolutny.

Tak radykalne środki, jak zwolnienie ze służby każdego pracownika, który dłużej niż przez 2 godziny absentować się będzie od pracy, skonfiskowanie złożonych po bankach funduszów kolejarzy, aresztowanie przywódców strejku, uchodziłyby niewątpliwie u nas za zbyt bezwzględne. A takie właśnie środki stosuje lewicowy, nawpół socyalistyczny rząd niemiecki, mając po swojej stronie opinię publiczną.

Mimo iż strejk po tygodniu trwania nietylko nie słabnie lecz rozszerza się na inne kategorye służby państwowej i granicznej, mimo, iż Berlin to nie obecnie w ciemnościach i pozbawiony jest wody skutkiem strejku w zakładach miejskich, rząd nie cofa się z zajętego początkowo stanowiska odmownego i wzbrania się nawet pertraktować ze strejkującymi. Sytuacya więc nie poprawia się, lecz raczej pogarsza. Pytając się o wynik tego potężnego i groźnego strejku musimy sięgnąć do podłoża, na którem on prawdopodobnie powstał i do tego mniej lub więcej ukrytych sprężyn.

Pierwszem przypuszczeniem, jakie się w tej mierze nasuwa, jest, że strejk ten wywołali komuniści. Tak twierdzi przynajmniej konserwatywna „Tägliche Rundschau", wskazując przytem na nici wiodące do Moskwy. Czy i w tym wypadku umaczali swe ręce czerwoni władcy Rosyi, trudno oczywiście rozstrzygnąć. Możliwe to jest już choćby dlatego, że zdaniem bolszewików grunt niemiecki jest tak pod względem społecznym jak i politycznym najbardziej podatnym do natychmiastowego wprowadzenia na nim zasad

Podpisanie polsko-francuskiego traktatu handlowego.

(Telefonem od naszego korespondenta).

M. Warszawa. Z Paryża donoszą: Wczoraj o godz. 6-tej podpisane zostały następujące trzy układy polsko-francuskie: Układ wzajemny, dotyczący mienia i praw osób prywatnych, konwencya w sprawie eksploatacyi polskich źródeł naftowych oraz konwencya handlowa.

Ze strony francuskiej dokument podpisali: Poincare i Dior. Ze strony polskiej poseł Zamoyski i radca Doleżal.

Z chwilą podpisania wzmiankowanych układów wchodzi w życie konwencya polityczna polsko-francuska, podpisana w lutym 1921 r.

Paryż. PAT. (Havas). Konwencya handlowa francusko-polska wejdzie w życie w kilka dni po zawiadomieniu rządu francuskiego o jej przyjęciu przez sejm Polski. Główne postanowienia w sprawie taryf celnych są następujące: Co dotyczy towarów francuskich przewożonych do Polski, Francya otrzymuje zniżki w polskiej taryfie celnej dla artykułów, które głównie ją interesują. Zniżki te przedstawiają się jak następuje: Naogół import francuski do Polski korzysta z klauzuli państwa najbardziej uprzywilejowanego i z największych udogodnień taryfowych. Te same ulgi przyznaje się francuskiemu importowi towarów, które nie pochodzą bezpośrednio z Francyi, a przywożonych do Polski za pośrednictwem towarzystw handlowych francuskich albo polskich. Pewne artykuły francuskie, jak wina, likiery, biżuterye, nici, tkaniny itd. będą korzystały z ulg do 50%. Co się tyczy importu polskiego do Francyi, to pewne artykuły polskie, w tem ziemiopłody, nafta, oleje itd. będą korzystały z najniższej taryfy celnej. Oprócz tego około 40 artykułów wyszczególnionych na liście może być wprowadzanych do Francyi według skali pośredniej, której stawki przedstawiają się jako pewna procentowa różnica między obiema kolumnami taryfy francuskiej. Procent ten waha się między 25 a 75%. Osobny artykuł konwencyi przewiduje zaprowadzenie świadectw pochodzenia towarów, co ma na celu zabezpieczenie, aby z ulg powyższych korzystały wyłącznie towary pochodzące z jednego z obu krajów, a wywożone do drugiego. Inne postanowienia regulują sprawę komiwojażerów i spółek, którym przyznaje się ułatwienia i zabezpieczenia na zasadzie wzajemności. Osobno też uregulowano sprawę przewozu wychodźców, przyczem Polska zobowiązała się do przyznawania jak największych ułatwień dla przewozu emigrantów pod flagą francuską. Wkońcu konwencya postanawia, że towary francuskie składane tymczasowo w Polsce, a przeznaczone do tranzitu przez Polskę, albo też do reeksportu, będą wolne od cła. Niektóre przedmioty, jakoto: samochody, tkaniny, wina i alkohol mają jeszcze zabroniony wstęp do Polski. Dla tych przedmiotów poselstwo polskie w Paryżu udzielać będzie pozwoleń na przywóz w obrębie przyznanego kontyngentu na warunkach, o których bliższych informacyj udziela Ministerstwo handlu i urząd handlu zagranicznego.

Po wyborze Piusa XI.

Nowy papież do kardynałów polskich. — Żal mi ludu wiedeńskiego. — Włochy zadowolone z wyboru. — Depesza gratul. rządu polskiego. — Gaspari sekretarzem stanu. — Spóźnieni kardynałowie.

(Telefonem od naszego korespondenta)

M. Warszawa. Po ogłoszeniu wyniku głosowania, którego rezultatem był wybór Piusa XI na stolicę Piotrową, Jego Świątobliwość Ojciec św. Pius XI zwrócił się do kardynałów polskich J. E. kardynała Kakowskiego i J. E. kardynała Dalbora w słowach następujących: W Waszych osobach widzę Polskę, pozdrawiam Ją, i proszę jej synów, aby się za mnie modlili. Widziałem bowiem, jak Polacy modlić się umieją. Podziwiam Polaków, i kocham i nadal kochać będę drogą Polskę, za którą modlić się nie przestanę.

Rzym. PAT. (W. B. K.) Po hołdzie kardynałów papież rozmawiając z kilkoma z pośród nich rzekł do arcybiskupa wiedeńskiego, kard. Piffla: Zawieź błogosławieństwo moje wszystkim wiedeńczykom i Austryakom. Wszystkim im błogosławię. Powiedz im, że znaną mi jest ich niedola nie tylko z opowiadań, lecz z tego, o widziałem sam na miejscu. Żal mi tego ludu.

Rzym. (AW) Amerykańscy kardynałowie przybyli do Rzymu w chwili, gdy wybór nowego papieża został już dokonanym.

Warszawa. PAT. Rząd polski przesłał nowo obranemu papieżowi depeszę gratulacyjną.

Rzym. (AW). Nowy papież Pius XI zamianował kardynała Gaspari'ego ponownie sekretarzem stanu. Papież pozostawił cały personal kancelaryi apostolskiej w dotychczasowym składzie. Koronacya nowego papieża odbędzie się prawdopodobnie w następną niedzielę w kościele św. Piotra.

Rzym. PAT. Sfery rządowe są zadowolone z wyboru nowego papieża, którego uważają za zwolennika porozumienia z Kwirynałem.

socyalistycznych. Działający w myśl ich wskazówek komuniści niemieccy, mimo swego rozbicia w parlamencie na szereg zwalczających się drobnych grup, nie ustają w swej działalności pozaparlamentarnej, starając się zwłaszcza o zdobycie organizacyi zawodowych. Niedawno temu, bo dopiero 27 stycznia, urządzili oni w Berlinie manifestacyę za trzecią międzynarodówką przy udziale delegatów wszystkich krajów, akcentując w ten sposób swoją żywotność polityczną i swe nie zaniechane nadzieje zdobycia władzy. Pewien związek między akcyą komunistów a obecnym strejkiem uwidacznia się i w tem, że zażądali oni nagle zwołania parlamentu spodziewając się zapewne wzmocnić w nim swą pozycyę tą „akcyą bezpośrednią". Mimo to wszystko udział ich w wywołaniu strejku nie jest pewny. Znacznie większą dozę prawdopodobieństwa zawiera natomiast inne, siłą rzeczy narzucające się, przypuszczenie.

Centralnym niewątpliwie problemem niemieckim w dobie obecnej są odszkodowania. Jak wiadomo zażądała Rada Najwyższa w Cannes od Niemiec przedłożenia w 14 dniach planu reparacyjnego na rok 1922. Plan ten istotnie Niemcy przedłożyli, przeznaczając na spłaty reparacyjne w tym roku 187 i pół miliarda. Podwyższając szereg podatków, znosząc subwencye państwowe na obniżenie cen żywności, i zwalniając 25 proc. urzędników doprowadził rząd do tego, że dochody w miejsce 50 miliardów w roku ubiegłym preliminowano obecnie na 103 miliardów, tak iż ogólny deficyt — łącznie z budżetem reparacyjnym — wynosić ma 183 miliardów. Na pokrycie tego deficytu posłużyć ma uchwalona po wielkich trudnościach pożyczka przymusowa 1 miliarda marek złotych oraz pożyczka dobrowolna. W ten sposób uzyskali Niemcy żądaną przez koalicyę równowagę budżetu — przynajmniej na papierze. Koalicya wyrzucała jednak [illegible] deficyty kolejowe i pocztowe. Niemcy chcąc okazać swą dobrą wolę podnieśli o 75 proc. taryfy kolejowe i postanowili zredukować bardzo wydatnie personel kolejowy, tak iż — znowu na papierze — koleje nie miały przynosić deficytu. A tymczasem w parę dni zaledwie po wręczeniu komisyi reparacyjnej wspomnianego memoryału wybucha strejk kolejarzy, z powodu odrzucenia ich żądań, któreby spowodowały nowy 50-miliardowy wydatek dla skarbu państwa. Ten zbieg okoliczności jest bardzo charakterystyczny. Nie wiemy, czy rząd niemiecki celowo doprowadził do wybuchu strejku i nie starał się zapobiedz mu w drodze wzajemnych ustępstw. Szkody wyrządzone przez każdy strejk, a zwłaszcza przez strejk na kolejach, tych głównych arteryach życia gospodarczego, iść muszą w miliardy i rząd musiał sobie dobrze zdawać z tego sprawę. Pewne oznaki zdają się jednak wskazywać, że wolał on narazić społeczeństwo na te ogromne straty, byle uzyskać lepsze szanse złagodzenia zobowiązań reparacyjnych.

Wszak strejk obecny to dla Wirtha i Rathenaua potężny argument, którym będą mogli odpowiedzieć na zarzut, że dobrobyt niemiecki jest w pełni rozkwitu, że zatem płacić mogą odszkodowania w całej rozciągłości. Strejk obecny to dla nich dowód, że mimo najlepszych chęci nie są Niemcy w stanie w razie utrzymania dotychczas ich zobowiązań reparacyjnych doprowadzić swego budżetu do porządku i że bez zmniejszenia tych zobowiązań marka niemiecka musi dalej spadać. Wiemy zaś jak skutecznie groźba ta działa na Lloyda George'a i na przemysł zachodnio-europejski. Przysłowie łacińskie powiada: „is fecit cui prodest". Trudno obronić się przed wrażeniem, że i strejk obecny spowodował ten, co z niego skorzysta, skorzysta zaś z niego zapewne bez względu na jego wynik — rząd niemiecki.

Przed zakończeniem strajku kolejowego w Niemczech.

Wiedeń. PAT. Rokowania ministrów Hermesa i Grosnera z przedstawicielami kolejarzy doszło do porozumienia. Delegaci związków kolejarzy przedstawią dziś w związkach oświadczenie ministrów w sprawie zamierzonej podwyżki zarobków stosownie do drożyzny. Przedstawiciele kolejarzy wyrazili przekonanie, że na podstawie uzyskanych przyrzeczeń zdołają skłonić strejkujących, aby w środę powrócili do pracy. Również na konferencyi delegatów robotników miejskich z przedstawicielami magistratu doszło do do porozumienia.

Z powodu strajku delegacya niemiecka nie wyjeżdża do Genewy.

Hanower. PAT. Radio. Z powodu strejku kolejowego nie może wyjechać do Genewy niemiecka delegacya celem wzięcia udziału w gospodarczych rokowaniach z delegacyą polską, dotyczących Górnego Śląska. Pierwsze posiedzenie obu delegacyi miało się odbyć dnia 10 lutego.

Odroczenie posiedzenia parlamentu.

Hanower. PAT. (Radio). Posiedzenie niemieckiego parlamentu zostało odroczone do czwartku lub piątku z powodu strejku kolejowego.

Kanclerz Wirth o zgubnych skutkach strajku kolejowego.

Berlin. PAT. (W. B. K.) W czasie rokowań z przedstawicielami związków zawodowych wygłosił kanclerz dr Wirth mowę, kładąc nacisk na to, że odbudowa gospodarcza świata będzie niemożliwą, jeżeli w Niemczech szerzyć się będzie anarchia. Z Niemcami zanarchizowanemi świat nie zechce rokować i daremny będzie wszelki wysiłek niemiecki, zmierzający do dopuszczenia Niemiec do udziału w odbudowie gospodarki światowej. Przemówienie kanclerza wywarło silne wrażenie na przedstawicielach związków zawodowych.

Lloyd George ustępuje?

Londyn. (AW). „Manchester Gaurdian" donosi, że jest możliwem, że L. George poda się do dymisyi. W takim razie Chamberlain, albo inny przywódca stronnictwa stanie na czele rządu. L. George zamierza wówczas wycofać się z życia politycznego i oczekiwać utworzenia się nowej koalicyi, albo też porozumienia obydwóch frakcyi liberalnych. Jeśliby to nastąpiło powróciłby L. George na nowo do życia politycznego.

Wymiana not między Kownem a Warszawą

(Telefonem od naszego korespondenta).

M. Warszawa. Rząd kowieński przesłał dnia 3 bm. notę do rządu polskiego, w której w ostry sposób występuje przeciw stanowisku rządu polskiego odnośnie do kwestyi wileńskiej. Cała nota utrzymana jest w tonie wyzywającym i uzależnia podjęcie dalszych bezpośrednich rokowań od przywrócenia status quo, pogwałcony przez gen. Żeligowskiego.

Na notę rządu litewskiego odpowiedział minister spraw zagranicznych Skirmunt notą, w której zaznacza, że starał się uniknąć wszelkiej dyskusyi mogących stworzyć przeszkodę dla rokowań obu rządów. Stanowisko to jest zgodne ze stanowiskiem Rady Ligi Narodów. Jeśli rząd litewski uzna stanowisko rządu polskiego, wówczas jest nadzieja, że rokowania zostaną podjęte i doprowadzą do pomyślnych rezultatów.

Z obrad Sejmu.

Warszawa. PAT. Posiedzenie 283. W pierwszem czytaniu odesłano do komisyi ustawę o szkole Sztuk Pięknych. Przystąpiono do dalszych narad nad sprawami szkolnemi.

POS. MENDELSOHN wobec wystąpienia posła Szippera przeciwko tak zwanym „chederom" wziął w obronę te szkoły ludowo-religijne, które zdaniem jego szerzyły idee ogólno-ludzkie wśród ludności żydowskiej.

POS. KRÓLIKOWSKI w obszernem przemówieniu uskarża się na wielkie niedomagania w dziedzinie szkolnictwa, np. na niewystarczającą ilość pomieszczeń dla szkół, brak opału itd. Poruszywszy następnie sprawę redukcyi nauczycieli oraz ich uposażenia, mowca zgłasza rezolucyę, wzywającą rząd, aby w najbliższym czasie przedstawił plan pełnej realizacyi ustawy o budowie szkół powszechnych.

Przedstawiciel ministerstwa skarbu Mikulecki oświadczył, że minister skarbu w zupełności zdaje sobie sprawę z donjosłości tej ustawy, jednak musi sobie zastrzedz ponowne odesłanie ustawy o budowie szkół do komisyi skarbowo-budżetowej dla poczynienia koniecznych zmian. Według tego projektu akcya budowy szkół, oznaczona na okres 15 lat, spowoduje wydatek 900 milionów rubli złotych, tj. 1350 miljardów marek polskich. Rocznie będzie to wynosiło sumę 90 miliardów marek, z tego połowę pokryłby skarb.

POS. WOŹNICKI sprzeciwia się propozycyi odesłania drugiej ustawy do komisyi. Oświadcza on, że lud zdobył sobie wprawdzie wpływ w państwie, lecz wpływ ten będzie dopiero wtedy dodatni, gdy lud zdobędzie oświatę. Mowca domaga się zaprowadzenia szkół powszechnych, któreby zrównały różnice, wynikające między dziećmi sku-kiem urodzenia, majątku i złagodziły antagonizmy narodowościowe i wyznaniowe.

Wiceminister wyznań ŁOPUSZAŃSKI nawiązując do obaw pos. Szippera, że zapomocą ustawy zgłoszonej będzie umożliwione zniszczenie szkolnictwa mniejszości narodowych, oświadcza, że ani z powodu ustawy przedłożonej, ani z powodu istniejącej ustawy, ani też z powodu praktyki władz szkolnych niema podstaw do obawiania się takich prześladowań. Również odpowiadając na zarzuty innych posłów wiceminister stwierdza, że niema powodu obawiania się prześladowań politycznych. Ministerstwo oświaty zawsze stara się być bezstronnem i stara się utrzymać szkolnictwo zdala od polityki. Po wyczerpaniu ogólnej dyskusyi dyskusyę szczegółową nad temi ustawami odroczono.

Przystąpiono do głosowania nad nowelą do ustawy o 8-godzinnym dniu pracy.

Wniosek posła Żuławskiego o odesłanie do komisyi odrzucono. W głosowaniu przez wychodzenie przez drzwi przyjęto 136 głosami przeciwko 61 zarówno samą ustawę jak i dodatek posła Potoczka do ustawy proponowanej przez pos. ks. Wroczyńskiego, mówiący o tem, że w handlu obowiązuje 10-godzinny dzień pracy bez zamykania sklepów w południe.

POS. ŻUŁAWSKI w imieniu komisyi ochrony pracy przedstawia sprawozdanie komisyi o wniosku do ustawy z dnia 11 marca 1921 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych w rolnictwie i stawia wniosek: Sejm wzywa komisyę pracy, by w ciągu dni 14 najpóźniej przedstawiła sprawozdanie o wniosku nagłym, wniesionym w grudniu z. r. w sprawie umożliwienia działalności związków zawodowych.

Następne posiedzenie w piątek.

Podatek od wzbogacenia się.

Warszawa. PAT. Komisya skarbowo-budżetowa rozpatrywała zwróconą przez plenum sejmu ustawę o podatku od zbogacenia się przez nabycie nieruchomości. Na miejsce referenta posła Radziszewskiego, komisya przekazała referat posłowi Moraczewskiemu. Po szczegółowej dyskusyi przyjęto artykuł 1 z małemi poprawkami, poczem dyskutowano nad artykułem II. Dyskusya wyczerpaną nie została, a dalszy jej ciąg odłożono do następnego posiedzenia, dnia 8 bm.

Przed rozoczęciem posiedzenia zostały wniesione interpelacye posłów Lewensteina w sprawie walutowej na Górnym Śląsku.

Powstanie tubylców w Indyach.

Londyn. PAT. (Reuter). Depesze z Gorakhpur w *północno-wschodnich* Indyach donoszą, że dwa tysiące powstańców zaatakowało budynek policyjny. Zginęło dwóch inspektorów policyjnych i 15 agentów policyjnych. Powstańcy spalili budynek policyjny. Zwłoki zabitych policyantów powstańcy również spalili. Zginęło dwóch powstańców a kilku odniosło rany. Położenie jest poważne.

Ze stolicy Rosyi Sowieckiej.

„Kuryer Poranny" zamieszcza szereg listów z Moskwy, z których jeden, ciekawszy, poniżej podajemy:

Bolszewizm rosyjski znalazł swoje wcielenie w osobach najpopularniejszych przywódców ruchu komunistycznego w Rosyi — Lenina i Trockiego. Obydwaj są ogromnie popularni przyczem nie ulega wątpliwości, że w szerokich kołach robotniczych Trocki cieszy się znacznie większą popularnością aniżeli główny twórca i wieloletni niezłomny kierownik bolszewickiego odłamu socyalno-demokratycznej partyi robotniczej Rosyi. Być może jest to wynik specyficznej demagogii, którą Trocki posługuje się w daleko większej mierze aniżeli Lenin. Każde wystąpienie publiczne Trockiego przekształca się w burzliwą manifestacyę na jego cześć, jakkolwiek w praktyce obecnie tryumfuje kierunek nie Trockiego — radykalny, bezwzględny, lecz Lenina — skrajnie oportunistyczny, liczący się tylko z jednem: jak zachować władzę w ręku komunistów, chociażby kosztem największych ustępstw zasadniczych.

Ta przewaga Lenina nad Trockim daje się spostrzedz w stosunku prasy sowieckiej do wystąpień programowych Trockiego. Weźmy chociażby ostatnią przemowę Trockiego na uroczystem posiedzeniu sowietu moskiewskiego, poświęconem sprawie czerwonej armii. Ostre kanty wojowniczości Trockiego, wygrażającego, jak zwykle wszystkim na prawo i na lewo i wysuwającego na plan pierwszy sprawę czerwonej armii zostały w prasie sowieckiej bardzo znacznie złagodzone. Ci, którzy słuchali Trockiego w sali wielkiego teatru dnia 16 stycznia i którzy później czytali streszczenie jego mowy w prasie sowieckiej, byli uderzeni tą różnicą, jaka zachodziła między dwoma tekstami.

Trocki w obecnej chwili wysuwa na plan pierwszy sprawę czerwonej armii, przekonywując ogół rosyjski, że armia ta ma do spełnienia wielkie zadanie. Wszystkie mowy Trockiego na temat armii są naszpikowane wybitną wojowniczością i każdy, kto ich słucha, mimowoli przychodzi do przekonania, że gdyby to od samej tylko woli Trockiego zależało, wojna byłaby nieunikniona.

Trzeba przyznać, że dla podniesienia i postawienia na odpowiednim poziomie czerwonej armii rządy sowietów robią bardzo dużo. Obecnie nawet wygląd zewnętrzny czerwonej armii w niczem nie przypomina jej wyglądu z czasów inwazyi do Polski. Na ulicach Moskwy widzi się krasnoarmiejców zupełnie porządnie ubranych i obutych. Aprowizacyę armii władze sowieckie przerzuciły na czynniki samorządowe, pozbywając się w ten sposób bardzo znacznej części kłopotów. Obecnie widać, że z szarej masy krasnoarmiejców wyodrębnia się coraz bardziej „komandnyj sostaw" tj. oficerstwo.

Rady żołnierskie, które pierwotnie były narówni z radami robotniczemi i chłopskiemi główną podstawą ustroju politycznego Sowdepii, dawno już należą do przeszłości. Oficerowie, odznaczający się już i zewnętrznym wyglądem rozmaitymi odznakami, odgrywają całkiem inną rolę, aniżeli pół roku temu. Salutowanie, wprawdzie tylko w służbie, znowu powróciło do praktyki armii. Wszystko wskazuje na to, że armia sowiecka szybko europeizuje się i staje się najpoważniejszą podstawą władzy sowieckiej. Wciąganie do armii byłych oficerów carskich przy zapewnieniu im — z jednej strony posłuchu masy żołnierskiej, z drugiej zaś przyzwoitego bytu i traktowania — zdobywa dla czerwonej armii element bardzo pożyteczny, obecnie już zupełnie oddany, traktujący powierzonych mu żołnierzy jako narzędzie polityki narodowej rosyjskiej, której armia czerwona ma służyć. Marzenia nacyonalistów rosyjskich, przebranych w mundury oficerów czerwonej armii, harmonizują zupełnie z marzeniami prawowiernych komunistów, którzy wierzą w propagowaną i przygotowaną przez siebie rewolucyę wszechświatową, obmyślając coraz to nowe sposoby jej przyspieszenia.

Dotychczas komuniści rosyjscy starali się podporządkować ruch socyalistyczny na zachodzie przez odrywanie od istniejących tam partyi socyalistycznych grup komunistycznych i tworzenie z nich jednolitej siły, bezwzględnie podporządkowanej rozkazom Moskwy. Obecnie opracowany został plan rozszerzenia tej akcyi zapomocą tworzenia „komórek" komunistycznych już nietylko w obrębie partyi socyalistycznych dla dokonania w nich przewrotu wewnętrznego, ale również i w rozmaitych innych organizacyach. Nowa taktyka ma na celu popieranie wszystkiego, co może przyczynić się do rozkładu społeczeństwa burżuazyjnego. Między innemi w Polsce komuniści mają za zadanie wyszukiwanie wszelkich ruchów sekciarskich. Cofając się w domu z pozycyi komunistycznych moskiewscy inspiratorzy międzynarodowego ruchu komunistycznego usiłują wszelkimi sposobami przygotować grunt dla przewrotu komunistycznego na Zachodzie, uważając, że tylko wówczas będą mogli i u siebie znowu przejść do ataku na kapitalizm, który teraz tak wymownie zapraszają do współpracy. A na wypadek owego przewrotu komunistycznego na Zachodzie czerwona armia, wyszkolona przez byłych oficerów carskich i wychowana w nowych ideach Trockiego, ma odegrać pierwszorzędną rolę, do której obecnie jest forsownie przygotowywana.

Ponieważ droga na Zachód, gdzie komuniści rosyjscy spodziewają się przewrotu komunistycznego, prowadzi przez Polskę i Rumunię, przeto w pracy agitacyjnej w armii czerwonej popularyzowane są przedewszystkiem hasła walki z Polską i Rumunią.

Przegląd polityczny.

Współzawodnictwo Francyi i Hiszpanii.

Współzawodnictwo Francyi i Hiszpanii objawiło się jaskrawo na konferencyi w Cannes. Przedmiotem sporu jest sprawa Tangeru.

W toku narad, dotyczących projektowanego układu angielsko-francuskiego, jakie się odbyły między Lloyd George'm a Briandem, przyjęto w zasadzie decyzyę w sprawie umiędzynarodowienia Tangeru, wszelako ustalenie szczegółów odłożone zostało do konferencyi francusko-angielsko-hiszpańskiej, która ma być zwołana do Londynu. Tak donosi „Daily Mail".

Sprzeczność, a raczej współzawodnictwo, interesów Francyi i Hiszpanii w Tangerze oddawna już jest przyczyną starć między tymi krajami. Jeden z ostatnich zatargów powstał na tle koncesyi na rybołóstwo, udzielonej tow. hiszpańskiemu, gdy tow. francuskie dawniejsze do tej eksploatacyi rościło pretensye.

„Temps", rozważając proponowany „statut" o Tangerze, wywodzi, że umowa w tej sprawie może być wynikiem paktu francusko-angielskiego, lecz bynajmniej nie jednym z jego warunków. Nie można bowiem przewlekać rokowań, dotyczących paktu, do czasu kiedy Francya i Anglia porozumieją się ze sobą i z Hiszpanią w sprawie wszystkich prerogatyw, przysz łej municypalności Tangeru. Anglia nie chce przyłączenia Tangeru do terytoryum hiszpańskiego ani jego wcielenia do hiszpańskiej strefy Maroka.

Francya ze swojej strony może dopuścić do umiędzynarodowienia, byleby władza sułtana była w Tangerze uszanowana i byleby liczono się z niezaprzeczonym faktem, iż w Tangerze interesy ekonomiczne Francyi są najdonioślejsze ze wszystkich. „W tych granicach — kończy „Temps" — nic nie sprzeciwia się nawiązaniu rokowań francusko-angielskich, zmierzających do ustalenia statutu Tangeru".

Ceny złota i srebra.

	za złoto:	za srebro:
Rubel	mk. 1500	850
Marka niem.	695	180
Korona austr.	590	150
Jednostka państw. należn. do Unii Łacińsk.	2560	150
Dolar	9915	870
Korona skandyn.	780	215
1 gram czystego kruszcu w monet.	1937	91

DR. M. M. GELBER.

Szkice do historyi Żydów w Rzeczypospolitej Krakowskiej.

(Ciąg dalszy).

22 marca 1832 r. wypracowali rabin Dow Ber Meisels i wybrani przez gminę żydowską członkowie Mojżesz L. Horowitz, Jonasz Geldwehr, Jakób Einhorn, Mojżesz Korngold, Jakób Kronengold wspomniane pismo*).

W początku tego pisma czytamy, że z powodu bliskiej „rewizyi i emandacyi głównych ustaw" starają się uwagę protektorów skierować na tę część zbioru ustaw które specyalnie obchodzą Żydów.

Nie czynią oni tego, aby przez to dać dowód jakiejś nieufności lub obawy, że to można zaniedbać, lecz ponieważ są zdania, że oni, jako strona zainteresowana najwięcej się nadają do przeprowadzenia wysokiej komisyi przez ten labirynt i do doprowadzenia do tego stanowiska, z którego ich interesy mogą być nejlepiej rozpatrywane. Do tego kroku skłonił ich fakt, że w akcie konstytucyi, której ulepszeniem zajmuje się teraźniejsza komisya — są ustalone dla Żydów ustawy, o których 15-letnie doświadczenie poucza, że częściowo są same dla siebie, częściowo przez wzajemny związek i ze względu na skutki w najwyższym stopniu uciążliwe dla biednych mieszkańców, gdyż, gdzie skutkiem republikańskiej formy rządu sterem państwa kierują osoby, których rzemiosło jest takie same, co uciskanych, tam niema się czemu dziwić, że oni się nie zadawalają korzyściami, których im użycza prosty sens ustawy, lecz będą się starali wszelkimi środkami uzyskać dla siebie o wiele lepsze warunki.

Zdając sobie sprawę z tego, że skarga przeciw nim spowoduje dalszą interwencyę u rezydentów, pozwolili sobie na innowacyę o których niema wogóle mowy w statucie, lub nawet koliduje z nim.

Później następują skargi na te wypadki, w których senat postąpił wbrew postanowieniom statutu. Obejmują one przeważnie a) sprawy podatkowe b) represye przeciw rabinatowi i żydowskim instytucyom c) utrudnienia zawarte w statucie uobywatelnienia żydowskich mas, zmierzające do zaradzenia tym żalom do rewizyi uchwał statutu żydowskiego. Chcemy więc, naszkicować poszczególne punkty tego zażalenia:

1) Według § 22 statutu nie wolno Żydom na ulicy Wiślnej posiadać własnych domów. Teraz dekret rządowy rozszerzył tę ulicę — pomimo znajdujących się na ulicach tablic — od mostu podgórskiego aż do stradomskiego w myśl [illegible] tego artykułu zmuszono Żydów do sprzedania domów za połowę ich wartości.

2) Dla żydostwa całej republiki, liczącego 12.000 dusz ustalono roczny podatek 40.000 guld. pol., podczas gdy na resztę mieszkańców nałożono 36.000 guld. pol. chociaż było ich więcej jak 100 tys. Oprócz tego ściągano za tak zw. „kameralijne" 6.536 guld. pol. i 3600 guld. pol. „igłowego" chociaż Żydzi według § 29 statutu mogli być opodatkowani tylko w stosunku ich populacyi do reszty mieszkańców i nie powinni płacić żadnych wyjątkowych podatków szczególnie tak zw. „igłowego". Te nieprawidłowe podatki oznaczono jednak na sejmie innem mianem. Oprócz tego używa rząd według upodobania powierzonych mu żydowskich pieniędzy, z których miał fundować niekompletną szkołę, wydając około 10.000 rocznie z kasy Żydów, co się sprzeciwia § 9.

Nędzne żydowskie chaty w wąskich ulicach płacą prawie że potrójny podatek „podymnego" podczas gdy mieszkańcy ulic chrześcijańskiego Kazimirza, gdzie panuje największy ruch miastowy i gdzie Żydom bezprawnie odjęto prawo własności domów, płacą o wiele mniej. Następnie opodatkował rząd wbrew prawu wszystkich żydowskich służących, pochodzących z obczyzny, sumą, która wynosi połowę ich płacy.

*) Oryginał w wied. arch. państw. Kraków fasc. 439.

*) Mianowicie wyjęli z żydowskiej kasy 1840 – 5240 pol. guld. jako kapitał i czynsze na podatki [illegible]

Z PALESTYNY.

Imigracya do Palestyny.

Jerozolima. (ŻBK). Wedle oficyalnej statystyki przybyło do kraju w roku 1921 9.000 emigrantów żydowskich. Tę stosunkowo niewielką ilość należy przypisać wydanym w ostatnim roku ograniczeniom imigracyi. W drugiej bowiem połowie roku 1920 przybyło do Palestyny 10,000 imigrantów żydowskich.

Żydowska drużyna pracy.

Jerozolima. (ŻBK). Z pośród rozmaitych kooperatyw palestyńskich największą jest armia pracy (Gdud Haawoda), licząca 600 ludzi, pracujących w rozmaitych punktach Palestyny. Większa część robotników znajduje się w Nuris na nowonabytych gruntach Funduszu Narodowego, gdzie znajdują się wszystkie centralne instytucye tej organizacyi robotniczej. 30 członków gdudu zajętych jest w Migdalu przy budowie dróg, 100 członków pracuje w Tyberyadzie przy budowie nowej drogi dla dzielnicy żydowskiej, 45 członków zajętych jest w Kfar Giladi. Również i w Jerozolimie skupia się od kilku tygodni większa ilość członków gdudu.

Przedsiębiorstwa przemysłowe Agudy w Palestynie.

Wiedeń. (ŻBK). Wedle tutejszego organu Agudy „Jüdische Presse", zamierzonem jest obecnie utworzenie w Palestynie wielkiej fabryki wyrobów tkanych, finansowanej przez koła należące do Agudy.

Dwudziestolecie Fund. Narodowego

Jerozolima. (ŻBK.). Uroczystość ku uczczeniu 20-lecia istnienia Keren Kajemeth trwać będzie 2 tygodnie począwszy od 15 Szwat. F. N. uchwalił nałożyć podatek 2 milemów na każde drzewko oliwne w tym dniu zasadzone. W dniu tym ukaże się manifest, podpisany przez palestyńską egzekutywę, Waad Leumi, naczelny rabinat, oraz palestyńską komisyę F. N.

ZE SWIATA ŻYDOWSKIEGO.

Skon prezesa związku rabinów w Niemczech.

Berlin. (ŻBK.). We Frankfurcie zmarł rabin dr. Nobel przewodniczący związku rabinów w Niemczech.

Konferencya w sprawie imigracyi do Palestyny.

Jerozolima. (ŻBK.). Departament imigracyi przy palestyńskiej egzekutywie syońskiej zaprosił centralne urzędy palestyńskie zagranicą na konferencyę przedstawicieli tychże urzędów, która ma się odbyć we Wiedniu po ogłoszeniu nowych przepisów w sprawie imigracyi do Palestyny.

Wśród pisarzy żydowskich w Berlinie.

Berlin. (ŻBK.). W ostatnich dniach stycznia odbyło się tutaj pod przewodnictwem Ch. N. Białika ostateczne zebranie konstytuujące zawodowego związku hebrajskich i żydowskich literatów i dziennikarzy w Berlinie. Zebranie zatwierdziło statuty stowarzyszenia oraz dokonało wyboru stałego komitetu, w skład którego weszli: Baal Machszowes, Z. Szneur, W. Lacki, B. Katz; D. Bergelsohn, M. Kleinmann i D. Einhorn.

Z ruchu syońskiego.

Komitet rejonowy „Hitachdutu" w Krakowie postanowił na posiedzeniu swem z dnia 30 ub. m. przystąpić do pracy reorganizacyjnej i wzmocnienia tego ruchu w zach. Małopolsce. Hasło „Hitachdutu", narodowe i społeczne wyzwolenie narodu żydowskiego w Palestynie musi być urzeczywistnione, a środkami ku temu celowi zdążającemi są wychowanie silnego i zdrowego elementu chalucowego, zebranie funduszów na „Keren Hajesod", Żydowski Fundusz Narodowy i Bank robotniczy w Palestynie. Celem wprowadzenia w życie tego programu Komitet rejonowy utworzył stały sekretaryat i wzywa wszystkich zwolenników Hitachdutu, by natychmiast zabrali się do pracy organizacyjnej i o tem donieśli sekretaryatowi.

Praca Hitachdutu" na miejscu będąc zaledwie słabem odbiciem ogromnego poświęcenia się robotnika i chaluca w Palestynie będzie ustawicznie domagać się od całego społeczeństwa żyd. spełnienia dziejowego obowiązku.

Sekretaryat Komitetu rejonowego „Hitachdutu" dla zach. Małopolski w Krakowie, Stradom 15, ofic. otwarty codziennie z wyjątkiem sobót i świąt żydowskich od 10—12 i 4—7.

Czy gość hotelowy płaci daninę.

Nie płaci jej nawet stały lokator hotelu.

Rozporządzenie wykonawcze pana ministra skarbu z dnia 7 stycznia do ustawy o daninie wyjaśnia dostatecznie, że mieszkaniec hotelu, czy to stały, czy nie stały gość, nie płaci żadnej daniny jako lokator czy sublokator.

Właściciel hotelu płaci daninę podwójną, bo jako właściciel przedsiębiorstwa przemysłowego — 100-krotną wysokość opłaty za świadectwo przemysłowe i jako lokator, o ile wynajmuje lokal od właściciela domu — wówczas daninę płaci w wysokości dwukrotnej sumy czynszu za rok ubiegły.

W żadnym zaś wypadku gość chwilowy w hotelu nie płaci daniny od zajmowanego numeru, ani też nie płaci jej i taki gość, który stale zajmuje numer.

W praktyce jednak właściciele hoteli będą chcieli rozłożyć pewną sumę z zapłaconej daniny na komorne na swoich stałych klientów. Będzie to jednak przedmiotem prywatnego porozumienia się stron zainteresowanych.

3) Dla wygody obcych, odwiedzających krakowskie targi przewiduje § 22 tego samego statutu podział koncesyi na szynki na sześć żydowskich familii w pewnym określonym porządku lat. Wprawdzie odnośny artykuł nie przewiduje, co się stanie po upływie tego okresu czasu jednak można przyjąć, że ponieważ targi odbywają się regularnie co pewien czas — więc jest sposobność do rozdania tego prawa innym rodzinom żydowskim. Mimo to po upływie pierwszego okresu, który został ustalony na 6 lat zniesiono zupełnie koncesye na prowadzenie szynków.

4) Pomimo § 28 wielu Żydom, którym przyznano prawa obywatelskie i używali tych praw bez jakichkolwiek ograniczeń, odmówiono mieszkań w chrześcijańskim Kazimierzu.

5) Punkty 9, 10, 11, 12 i 13 traktują sprawę represyi rządu względem żydowskiego rabinatu i różnych instytucyi.

Według § 7 powinno się dodać rabinowi — celem redagowania sądów w europejskim języku — chrześcijańskiego tłumacza, biegłego w języku hebrajskim i polskim. Wybór takiego człowieka padał ze strony rządu stale na Żyda przechrzczonego, co bardzo przygnębiało rabina, jako głowę religii żydowskiej i obciążało niepotrzebnie gminę wydatkiem 1500 guld. pol. Tę całą instytucyę można według zdania wnoszącego żażalenie — łatwo znieść zupełnie.

Następnie według § 8 statutu żydowskiego musiał każdy rabin uczęszczać do gimnazyum i być zaopatrzonym w niezbędne świadectwa szkolne. Lecz ostatnie wybory rabina — mowa tu o wyborach z r. 1832, kandydaci Heisl i Saul Landau— dowiodły niedwuznacznie, że nie zgłosił się żaden kandydat, któryby tym wymogom zadość uczynił, gdyż połączenie studyów gimnazyalnych z teologicznemi było niemożliwe. Tymczasem § 13 skasował wszystkie żydowskie szkoły publiczne, aby zmusić Żydów do uczęszczania do publicznych szkół miejskich, przez co odebrano im w zupełności możność studyowania żydowskiej teologii.

Następnie według § 6 nie wolno było rabinowi wydawać w procesach sądowego orzeczenia, który to zakaz został przez rząd rozszerzony również na sądy rozjemcze, co zmuszało Żydów do prowadzenia publicznych procesów, pociągających za sobą koszta sporu, a to się przyczyniało do zubożenia żydowskich mas. Rząd domagał się również, aby wszyscy żydowscy prywatni nauczyciele religii poddali się także egzaminowi w polskim języku, jeżeli chcą być kwalifikowani w swoim zawodzie, chociaż według § 3, tylko rabin ma jakiś nadzór nad nauczycielami.

Również ustanowiono nad żydowskim szpitalem, łaźnią i synagogą nadzór wójtów gminnych, co spowodowało niepotrzebne wydatki dla żydowskiej gminy. Podanie powołuje się jeszcze na jeden punkt, który za szkodliwe uważa „kultywowanie Żydów". Wprawdzie użyczono Żydom prawo „regulowania 80 morgów kraju", jednak te grunty absolutnie nie mogły wyżywić właściciela. Najlepszem źródłem do zarobkowania były fabrykacye wódek do czego nie dopuszczono Żydów z powodu tych przepisów. Żyd jest zmuszony, uprawiać handel, który musiał być w skutkach bardzo szkodliwy, gdyż połowa poświęcających się temu zawodowi jest bez majątku i z tego powodu musiała posługiwać się celem uzyskania środków do życia częściowo poniżającymi środkami".

W ostrych słowach przedstawiono dalej kiepską sytuacyę gospodarczą, która przyczyniła się do tego, że 4000 osób z powodu braku środków do utrzymania się zostało żebrakami, i którzy stali się ciężarami dla gminy. Gdyby ten smutny stan trwał dalej, wtedyby zagrażało niebezpieczeństwo, iż część ludności, która jeszcze żyje w dobrobycie musiałaby paść ofiarą tych warunków.

Z tego powodu trzeba konieczne zaradzić tym smutnym stosunkom. Konstytucya z r. 1817 użyczyła wprawdzie Żydom wielkich ułatwień, a jeszcze większych tym, którzy się wybijają przez wyższe wykształcenie, lecz o tych przywilejach mogli myśleć tylko ci, którzy dzięki swemu dobrobytowi mogli uzyskać wyższe wykształcenie.

Dalszy ciąg nastąpi.

KRONIKA.

Kraków, 8 lutego.

WYŁOŻENIE DO PRZEGLĄDU KSIĄG POBORU DANINY.

Magistrat zawiadamia, że w czasie od dnia 9 do 22 lutego br. będą wyłożone do przeglądu księgi poboru daniny, obejmujące płatników podatku gruntowego, domowo-czynszowego i powszechno-zarobkowego w miejscach uwidocznionych na obwieszczeniach rozlepionych na rogach miasta.

Przeciw obliczeniu daniny w wyłożonych do przeglądu księgach poboru wolno płatnikom wnieść odwołanie do Izby Skarbowej w Krakowie przez tutejszy Urząd podatkowy w ciągu dni 14 licząc od dnia 23 lutego br. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku zapłaty daniny w terminach niżej podanych.

Wymienieni w księgach poboru daniny płatnicy wszystkich trzech kategoryi winni uiścić obliczoną w tych księgach daninę w dwu równych ratach, z których pierwsza jest płatna w ciągu 4 tygodni licząc od dnia 16 lutego br., jako ósmego dnia wyłożenia ksiąg poboru do dnia 8 marca włącznie, zaś druga rata w ciągu 6 tygodni po upływie terminu płatności raty pierwszej, tj. w czasie od 9 marca br. do 19 kwietnia br. włącznie.

W czasie od dnia 16 lutego do 20 lutego br przyjmować będzie wpłaty daniny tymczasowo tutejsza główna kasa miejska w godzinach od 9 rano do 1 popołudniu, a to oprócz urzędu podatkowego, zaś począwszy od dnia 23 lutego będą ustanowione do poboru daniny osobne miejskie kasy, które magistrat poda przed tym dniem do wiadomości.

Główna kasa miejska pobierać będzie wpłaty daniny tylko w walucie markowej.

Niewpłacone w powyższym terminie raty daniny będą ściągnięte przez magistrat przymusowo wraz z kosztami egzekucyjnemi i odsetkami za zwłokę w wysokości 5% od sta miesięcznie, licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności.

BRAK WĘGLA W KRAKOWIE.

Niedostateczne opalanie szkół.

W czasie ostatnich długotrwałych mrozów mieszkańcy Krakowa wyczerpali zupełnie swoje zapasy węgla. Nieliczne trasporty, jakie nadchodzą dla miasta, nie mogą wystarczyć na potrzeby ludności. Jak się dowiadujemy, głównym powodem braku węgla jest nieżyczliwe stanowisko zarządów kopalnianych, które nie dotrzymują warunków umowy, zawartej z gminą i z właścicielami tutejszych składów hurtownych, a natomiast kierują transporty na prowincyę, gdzie pozbywają węgiel po wyższych cenach.

Brak węgla odbija się również bardzo dotkliwie na prowadzeniu nauki w szkołach krakowskich. Niektóre zakłady z powodu niedostatecznego zaopatrywania w węgiel już to zostały zamknięte, już to młodzież musi odbywać naukę w nieopalanych salach. Wskutek licznych przeziębień frekwencya uczniów coraz bardziej się zmniejsza. Jak nas informują, dyrekcye szkół nie mogły zaopatrzyć się w zwykłym czasie (tj. w letnich miesiącach) w dostateczną ilość opału z powodu braku funduszów na ten cel. Dziwić się należy, że miarodajne czynniki nie dbają o zdrowie młodzieży i normalny tok nauki, podczas gdy w innych instytucyach państwowych węgla jest poddostatkiem tak, że nawet korytarze są ciepło opalane.

ZNOWU PODROŻENIE MIĘSA.

Rzeźnicy krakowscy przed pewnym czasem podjęli starania w magistracie o podwyższenie cen mięsa z powodu zwyżki cen bydła. Sprawa ta była przed kilku dniami przedmiotem obrad na komisyi aprowizacyjnej, która przekazała wypracowanie nowego cennika podkomisyi cennikowej. Na wczorajszem posiedzeniu tej podkomisyi ustalono następujące ceny mięsa: wołowina z 20-procentową dokładką za 1 kg 310 mk, polędwica 380 mk, cielęcina 270 mk. Ceny wieprzowiny pozostają niezmienione.

Znaczne podwyższenie cen mięsa pociągnie za sobą podwyższenie cennika potraw w restauracyach krakowskich. Nowa taryfa potraw ma być ogłoszona w najbliższych dniach.

Te nowe podwyżki nie mają większego uzasadnienia, spowodują ogólną podwyżkę cen artykułów żywnościowych, co znowu odbije się na kieszeniach konsumentów. Odpowiednie czynniki powinny dążyć do tego, by z województwa krakowskiego nie wywożono bydła do innych województw, skąd spekulanci przemycają je za granicę państwa. Na targowicę miejską spędza się coraz mniej bydła, gdyż przed rogatkami miasta wykupują je spekulanci i od razu ładują do wagonów. To samo dzieje się po wsiach. Dodać również należy, że w spekulacyach tych biorą także udział pewni rzeźnicy krakowscy, ciągnąc z tego podwójny zysk. Osiągają bowiem podwyżkę cen mięsa w mieście, a ponadto zarabiają na wywozie.

— **Śmierć prezesa krak. Izby skarbowej.** Wczoraj w południe zmarł nagle prezes Izby skarbowej w Krakowie Pec, przeżywszy lat 56. Był to pierwszy prezes nowo powstałej Izby skarbowej województwa krakowskiego, na którem to stanowisku pozyskał sobie uznanie i ogólną sympatyę ze względu na sumienne i obywatelskie załatwianie podległych mu spraw. Śp. Pec był uprzednio dyrektorem krajowej dyrekcyi skarbu.

— **Miejski podatek obrotowy.** Sekcya II i III Rady miasta na wczorajszem wspólnem posiedzeniu rozpatrywały projekt statutu o miejskim podatku obrotowym. Po przeprowadzeniu dyskusyi ogólnej, odłożyły Sekcye dyskusyę szczegółową nad tym projektem do najbliższego posiedzenia.

— **Dowcipny włamywacz.** Do mieszkania p. Maryi Maćkowskiej przy ul. św. Wawrzyńca l. 5 włamał się onegdaj jakiś opryszek i z zamkniętej szafy skradł 40.000 mk. Włamywacz zostawił na stole kartkę do poszkodowanej treści następującej: „Proszę pani, dziękuję bardzo pani szanownej za pieniądze, którem zabrał pani dziś z biurka. Z poważaniem (podpis nieczytelny)". Na drugiej stronie kartki widniał dopisek: „i którem otworzył wytrychem". — W dniu wczorajszym wpadł w ręce policyi sprawca tego włamania. Jest to 17-letni Stefan Łyko, robotnik gazowni miejskiej; w śledztwie przyznał się on do kradzieży i do podrzucenia kartki, której autorem miał być jakiś kolega Łyki. Pieniądze oddał on do przechowania bratu swemu Karolowi. Dalsze śledztwo w toku, gdyż pieniędzy dotąd nie odebrano.

— **Pod zarzutem kradzieży 150.000 mk** z zamkniętego mieszkania p. Ignacego Deutschera, urzędnika prywatnego, zamieszkałego przy ul. Krakowskiej l. 29, aresztowano wczoraj Franciszka Żaka (lat 35) z Czułowa, pow. Wieliczka.

— **Na gorącym uczynku.** Policya ujęła dwóch młodocianych złodziei, Stefana Sawickiego (lat 19) i Stanisława Straszewskiego (lat 16) w chwili, gdy z wystawy w sklepie Lubańskiego przy ul. św. Anny usiłowali skraść szal wartości 8.000 mk.

— **Nie trzeba spać w pociągu.** Jadącemu w pociągu z Oświęcimia do Krakowa p. Oświęcimskiemu skradł jakiś nieznany towarzysz podróży w chwili, gdy Oświęcimski zasnął, dwie walizy z dwoma ubraniami i bielizną znacznej wartości. Nadto prawdopodobnie ten sam nieznany pasażer skradł mu z kieszeni marynarki portfel zawierający 900 marek niemieckich, 6040 marek polskich i dokumenta.

— **Tajemnicze postrzelenie.** Wczoraj o godz. 6 wiecz. zgłosił się na stacyi pogotowia ratunkowego 40-letni Adolf Amster, kupiec, który wśród niezbadanych okoliczności został postrzelony w lewą rękę na ul. Warszawskiej. Lekarz pogotowia owatrzył rannego i oddał go opiece domowej.

— **Pożar.** W ostatnich dniach mnożą się wypadki pożarów mieszkaniowych, spowodowanych wadliwością pieców. W dniu wczorajszym znowu interweniowała straż ogniowa przy podobnym pożarze, powstałym w domu pod l. 9 przy pl. Szczepańskim. W mieszkaniu p. Tadeusza Glińskiego na II piętrze zapaliła się podłoga oraz belkowanie od pieca kaflowego, stojącego bezpośrednio na podłodze. Straż pożar ugasiła, wyrąbawszy część podłogi. Szkoda bardzo wielka.

Z teatru, literatury i sztuki.

— **Z teatru J. Słowackiego.** Jutro, we czwartek jedyne w tym tygodniu publiczne przedstawienie „Horsztyńskiego", gdyż wszystkie inne wykupiono w całości. Arcydzieło Słowackiego, stale pociąga tłumy. Przedstawienie kończy się obecnie przed 11-tą. W sobotę po raz 1-szy wesoła komedya Molnara „Pan obrońca". W niedzielę pop. po raz 1-szy po cenach zniżonych „Dzieje salonu" Wroczyńskiego.

— **Miejski teatr Opera Operetka w Krakowie.** Dziś „Odmłodzony Adolar", jutro „Madame Butterfly" z p. Mokrzycką. Senzacyjna, pełna wytwornego wdzięku muzycznego, operetka Szwarca „Królowa Cyrku" w najbliższych dniach tygodnia ukaże się na repertuarze naszego teatru w wykonaniu najwybitniejszych sił operetkowych w reżyseryi p. Dyr. St. Poleńskiego.

— **Z teatru „Bagatela".** W sobotę pop. po cenach zniżonych o 70 proc. dla młodzieży i inteligencyi „Upiory" Ibsena z p. Kosińskim. Początek wyjątkowo o godz. 3.30. Wieczorem „Ulubieniec kobiet" o godz. 7 ze względu na mającą się w ten dzień odbyć maskaradę artystów teatru „Bagatela".

Maskarada Artystów Teatru Bagatela rozpocznie się w sobotę o godz. 11 wspaniałym programem o szczegółach którego doniosą afisze. Ograniczoną liczbę zaproszeń wydaje komitet artystów w kancelaryi teatru.

— **Emil Telmanyi w Krakowie.** E. Telmanyi, sławny skrzypek, którego każdorazowe pojawienie się na estradzie wywołuje u nas łatwo zrozumiałe zainteresowanie, wystąpi w Krakowie we wtorek 14 bm. w Starym Teatrze.

— **Wesoła Czwórka Warszawska,** złożona z najświetniejszych sił warszawskich teatrów, a więc: J. Czernichówny, niezrównanej prima baleriny warszawskiej, najpopularniejszego w Polsce piosenkarza Karola Hanusza, oraz pp. Ratolta i Henryka Szatkowskiego, przedstawicieli prawdziwego humoru, da u nas w Krakowie w przejeździe do Lwowa tylko jeden wieczór tryskający humorem, a to w niedzielę 12 bm. w Starym Teatrze. Bilety są już do nabycia u Braci Lipskich, Sławkowska 8.

Koncert Leona Cortillego, który miał się odbyć dnia 17 bm. został z powodu nagłej niedyspozycyi artysty przełożony na 22 bm.

Z SALI ODCZYTOWEJ.

Dwa odczyty prof. Uniw. lwowskiego Dra Schorra.

Kollegium Wykładów Naukowych zgotowało nam ostatnio miłą i sympatyczną niespodziankę, urządzając dwa wykłady wybitnego oryentalisty profesora uniwersytetu lwowskiego Dra Mojżesza Schorra. Przed ilościowo pokaźną a jakościowo bardzo dobraną publicznością naszkicował prelegent na barwnem tle dziejów Bliskiego Wschodu starożytną historyę żydowską. Ilustrowane ciekawemi przeźroczami wywody prof. Schorra uwzględniały również i najnowsze zdobycze archeologicznych badań.

W szczególności drugi odczyt poświęcony przedewszystkiem porównaniu kulturalnych pierwiastków Babilonu i Palestyny wzbudziły wśród audytoryum bardzo wielkie zainteresowanie. Nawiązując rzeczową, choć niepozbawioną ciepłego, uczuciowego podkładu polemikę do napastliwej broszury asyryologa, prof. Delitscha „Die grosse Tauschung", odmawiającej żydowskiej kulturze twórczej oryginalności, oświadcza się prelegent pozytywnie za dotychczasowym poglądem, który przypisywał trzem narodom: greckiemu, rzymskiemu i żydowskiemu równy współudział w powstaniu dzisiejszej cywilizacyi europejskiej. Szczegółowa analiza zależności kultury żydowskiej od innych wschodnich stwierdza niezbicie, że wszystkie te przyczynki zewnętrzne były tylko surowym materyałem, którego syntetyczne skojarzenie i usystematyzowanie należy wyłącznie przypisać żydostwu, zwłaszcza zaś dorobek etyczno-społeczny starożytności, kulminujący w monoteistycznym światopoglądzie jest niezaprzeczalnie oryginalnem dziełem żydowskiem.

Należałoby sobie tylko życzyć, byśmy w rychłej przyszłości posłyszeli raz jeszcze znakomitego uczonego, który oczywiście nie mógł w wąskich ramach kilku godzin pomieścić całej bogatej treści tematu.

A także sala znacznie większa byłaby wskazaną.

Ze sportu.

CRIQUI—LEDOUX.

Paryż sportowy przeżywa obecnie chwile nerwowego wyczekiwania: sezon bokserski rozpocznie match Criqui—Ledoux. Obydwa imiona znane są sportowcom bez względu na narodowość; pierwszy po niezliczonych zwycięstwach w Ameryce i Australii nazwany królem „knock-out" jest lżejszej wagi i cośkolwiek wi[illegible]lem starszy; drugi uważany jest za najwyt[illegible] niejszego i najbardziej zahartowanego bojownika swej klasy. Koła sportowe paryskie robią kolosalne przygotowania, propaganda zbyteczna. Wynik wobec równowartości obu przeciwników przewidzieć trudno.

* * *

MISTRZOSTWO SZWAJCARYI.

W Szwajcaryi zachodniej prowadzą „Grastoppers" — Zurych z jednym punktem różnicy nad „Blue Star". W Szwajcaryi Centralnej osiągnął mistrzostwo „Biel"; w Wschodniej Servette-Genewa.

Z sali sądowej.

Wyrok śmierci za rabunek.

Szajka bandytów budząca postrach w zachodniej Małopolsce i na G. Śląsku. — Zamordowanie 2 żandarmów i księdza. — Cała szajka pod kluczem.

Kraków, 8 lutego.

Dnia 7 stycznia br. między godz. 3 a 4 nad ranem napadło czterech bandytów uzbrojonych w rewolwery na dom Franciszka Kowalika, gospodarza w Brodach pow. Chrzanów. Bandyci wlazli się przez okno do pokoju; żona Kowalika, zobaczywszy w pokoju obcych ludzi zerwała się z łóżka i pobiegła do sąsiedniej izby, jeden z bandytów podążył jednak za nią i porwawszy ją za ręce pod grozą rewolweru kazał jej wrócić do sypialni. W tej chwili dwóch innych bandytów zawołało: „Daj pieniądze, albo wymordujemy was tu wszystkich!" Kowalikowa poczęła krzyczeć, a wtedy jeden z bandytów zbliżył się do niej i kopnął ją nogą tak silnie, że Kowalikowa runęła na ziemię. Drugi bandyta rzucił się na wpadającego właśnie do pokoju Kowalika i pchnął go na maszynę do szycia tak, że Kowalik padając na ziemię skaleczył się w głowę i plecy. Córkom Kowalików Helenie i Stanisławie kazali bandyci położyć się do łóżka i milczeć. Po sterroryzowaniu całej rodziny bandyci splądrowali mieszkanie i zabrali z kufrów 1,190.000 mk w gotówce, srebrny zegarek i trzy sznury korali wartości 250.000 mk.

Po dokonanym rabunku jeden z bandytów zbliżył się do 18-letniej Stanisławy Kowalik i powaliwszy ją na ziemię, chciał dopuścić się na swej ofierze gwałtu. Nagle zapukał do okna bandyta, stojący na czatach i dał znak do ucieczki. Bandyci momentalnie wybiegli, zabierając ze sobą zrabowane rzeczy.

Pod zarzutem współudziału w powyższym rabunku aresztowano 28-letniego Tymoteusza Jarosza, który stanął wczoraj przed trybunałem doraźnym w tutejszym sądzie okr. karnym. Jak stwierdziło przeprowadzone śledztwo, Jarosz w towarzystwie znanych bandytów: Józefa Kozy z Trzebinie, Piotra Orkisza z Woźnik i „Antka" nieznanego dotąd nazwiska, przybył dnia 6 stycznia br. do Piotra Romanowskiego w Rusocicach. Ów „Antek" idąc z Pawłem Romanowskim z Rusocic po wódkę, w drodze powrotnej natknął się na posterunkowych Kopcia i Ruska z posterunku policyi państw. w Czernichowie, których skrytobójczo wystrzałem z rewolweru pomordował. Szajka ta nazajutrz dokonała napadu na dom Kowalików w Brodach, a dnia 10 stycznia morderstwa rabunkowego na księdzu Wojciechu [illegible] w Palczowcach obok Zatora. Ponadto [illegible] szajka podejrzana jest o szereg innych rabunków i morderstw rabunkowych, popełnianych w pow. krakowskim, chrzanowskim, oświęcimskim i wadowickim, a nadto prawdopodobnie na Górnym Śląsku.

Na wczorajszej rozprawie stanął tylko Jarosz, jedyny dotąd aresztowany z całej szajki. Rozprawie przewodniczył s. s. o. Trzaskowski, w trybunale zasiadali: s. s. o. Baczyński, Czuma i Drożdżikowski, oskarżał prokurator Michałowski bronił adw. dr. Lewandowski.

Przesłuchani jako świadkowie członkowie rodziny Kowalika rozpoznali stanowczo w osobie osk. Jarosza jednego z uczestników napadu na ich domostwo. Również 3 sznury korali, znalezione przez organa policyi w domu Jarosza, rozpoznali Kowalikowie jako swą własność, zrabowaną im podczas tego napadu. Oskarżony wypierał się, jakoby był krytycznej nocy u Kowalików, natomiast twierdził, że wspólnicy jego zabrali go pod grozą rewolwerów na tę wyprawę i kazali mu czekać na siebie na skraju lasu pod wsią, a po powrocie z rabunku dali mu 3 sznury korali.

Po przemówieniach prokuratora i obrońcy, trybunał po półgodzinnej naradzie ogłosił wyrok, uznający Tymoteusza Jarosza winnym zbrodni rabunku i skazujący go na karę śmierci przez rozstrzelanie. Egzekucyę wykonano o godz. 4.15 popołudniu na podwórzu więziennem.

* * *

Jak się dowiadujemy, nadszedł wczoraj do Krakowskiego sądu okręgowego telegram z Katowic, że dnia 6 bm. ujęto 6 bandytów pod Katowicami, a między nimi Józefa Kozę, Piotra Orkisza i tajemniczego „Antka". Bandyci będą przewiezieni do Krakowa, gdzie staną w tych dniach przed sądem doraźnym.

* * *

W ostatniej chwili dowiadujemy się szczegółów, dotyczących aresztowania Kozy i Orkisza. Kozę aresztowano w jego mieszkaniu w Katowicach. W chwili wkraczania policyi Koza spożywał właśnie obiad. Spostrzegłszy policyantów, zerwał się ze stołka, ale widząc wymierzone ku sobie lufy rewolwerów, padł na ziemię, wyciągając rękę ku kurtce, która leżała opodal na krześle. Policyanci przeszkodziwszy Kozie w pochwyceniu kurtki przekonali się, że w kieszeni znajdowały się cztery granaty ręczne, dwa rewolwery Mausera, a nadto rozmaite proszki i płyny usypiające. Również przy Orkiszu znaleziono granaty ręczne, rewolwery i środki usypiające.

Władze krakowskie poczyniły w drodze dyplomatycznej starania o wydanie bandytów krakowskiemu sądowi okręgowemu karnemu.

Z kraju.

Echa ucieczki więźniów. Do III komisaryatu policyjnego w Warszawie zgłosił się jeden z więźniów, którzy zbiegli w sobotę z więzienia w Grodzisku, Stanisław Klimek, oddając się dobrowolnie w ręce władz. Zgłosiwszy się wyjaśnił, że nie miał zamiaru ucieczki, ale współtowarzysze gniewaliby się na niego, więc musiał to uczynić dla solidarności. Przyszedłszy do domu, obliczył, że lepiej mu wracać do więzienia, gdzie pozostało mu jeszcze do odsiedzenia pół roku, niż narażać się na nową i przykrą w następstwa sprawę, więc wraca z powrotem do więzienia.

Przygotowania na wypadek grypy w wojsku. Jak się „Przegląd Wieczorny" dowiaduje — w przewidywaniu wybuchu epidemii grypy w wojsku — zostały wydane odpowiednie zarządzenia zapobiegawcze. W myśl tych zarządzeń lekarze wojskowi mają zawczasu obmyśleć plan postępowania na przypadek wybuchu tej epidemii.

W pierwszym rzędzie dotyczy to głównie wyszukania odpowiednich pomieszczeń dla izolowania na miejscu lekkich przypadków grypy, nie wymagających zazwyczaj leczenia szpitalnego, gdyż — jak wiadomo — transportowanie chorych na grypę do odległych nieraz szpitali wojskowych zwiększa znacznie szanse powikłań, które są bardzo niebezpieczne w przypadkach grypy i z kolei sprzyja rozpowszechnianiu epidemii.

Kolejarze niezadowoleni z ustawy o służbie kolejowej. W sobotę odbyło się we Lwowie posiedzenie delegatów zarządu okręgowego Związku Zawodowego Kolejowców Rzeczypospolitej Polskiej, Polskiego Związku kolejowców i Koła urzędników dyrekcyi lwowskiej. W rezultacie posiedzenia uchwalono wystosować na ręce premiera Ponikowskiego oraz ministra kolei żelaznych protest przeciwko projektowi ustaw o służbie na państwowych kolejach żelaznych. Projekt rządowy został uznany przez przedstawicieli związków za krzywdzący pracowników kolejowych.

REPERTUAR TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO

Środa: „Horsztyński".
Czwartek: „Horsztyński".

TEATR MIEJSKI: OPERA I OPERETKA

Środa: „Odmłodzony Adolat".
Czwartek: „Madame Butterfly".

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA"

Środa: „Ulubieniec kobiet".

REPERTUAR OPERETKI W NOWOŚCIACH

Środa: „Krowoderskie zuchy".
Czwartek: „Krowoderskie zuchy".

Ciekawe wiadomości.

Jak powstają dreadnoughty? W „Rzeczypospolitej" czytamy:

Jakkolwiek głośny projekt Hughesa wywołał na całym świecie wielkie zainteresowanie sprawami morskiemi i wyraz „Dreadnought" słyszy się zarówno z ust poważnych polityków, jak i ucznia szkolnego, mało kto zdaje sobie sprawę z tego, co znaczy Dreadnought. Maximum wiedzy zwykłego śmiertelnika ogranicza się zwykle do tego, że pod wyrazem Dreadnought kryją się olbrzymy morskie o pojemności kilkadziesiąt tysięcy ton.

Dla zilustrowania, co to znaczy taki olbrzym morski niech służy nam kilka danych. Po pierwsze, statek morski, który można nazwać olbrzymem morskim w nowoczesnem znaczeniu był „Great Eastern" o pojemności 19.000 ton, długości 207 m., szerokości 25.3 m., który posiadał maszyny o sile 7.700 koni mech., a zabierał obok imponujących ilości towarów 4000 (cztery tysiące) osób ze sobą.

Lat 8 pracowało dziennie 18.000 osób, by pomieniony olbrzym wybudować, a do budowy jego zużyto 34500000 kg. walcowanej stali, 2 miliony kg. żelaza, 1 milion kg. miedzi i 6 i pół miliona kg. drzewa.

A jednak pierwszy ten olbrzym nie miał powodzenia, gdyż spółczesny świat nie dorósł jeszcze do zrozumienia tego tryumfu myśli ludzkiej, tak, że „Great Eastern" został w roku 1891 rozebrany.

Wprawdzie w nowszych czasach buduje się w krótszych terminach. jak to z tabelki widzimy, lecz budowanie olbrzymów morskich jeszcze zabiera lata czasu.

Łatwo tedy zrozumieć, jakie olbrzymie znaczenie ma zrealizowanie ograniczeń zbrojeń morskich, gdyż te miliony godzin pracy, miliardowe wartości budulca mogłyby iść na cele humanitarne. Za każdy taki Dreadnought można wybudować dziesiątki szpitali, domów sierot i przytułków starców.

[illegible]

Dział gospodarczy.

HANDEL I PRZEMYSŁ.

Izba belgijsko-polska. Na posiedzeniu Izby handlowej belgijsko-polskiej w dn. 28 stycznia poseł polski, hr. Sobański, witając przewodniczącego Izby Vanderburgha oświadczył, iż reputacya handlowa Belgii zapewnia jej wybitne miejsce na rynkach polskich, które ożywiły się znacznie z powodu polepszenia się sytuacyi finansowej Polski. W odpowiedzi swej Vandlerburgh podkreślił korzyści, jakie wyniknąć mogą dla przemysłu i handlu belgijskiego z nawiązania ścisłych stosunków z Polską.

Drożyzna znów rośnie. Komisya do badania kosztów utrzymania istniejących przy Głównym Urzędzie statystycznym ustaliła, że drożyzna w Warszawie wzrosła w miesiącu styczniu w stosunku do miesiąca grudnia 0'3 procent. Jest to pierwsza notowana oficyalnie zwyżka cen od listopada ub. roku.

Niemcy podwyższyły taryfę kolej. Z dn. 1 lutego weszła w całych Niemczech w życie podwyżka taryfy osobowej na kolejach o 75 procent. Podwyżka ta wynosi w markach niemieckich dla odległości do 75 kilometrów 15 marek niem. dla pierwszej i drugiej klasy, 8 mk. dla trzeciej klasy, dla odległości do 150 kilometrów podwójną, dla odległości powyżej 150 kilometrów potrójną kwotę. Peronówki kosztują w Niemczech od 1 lutego 1 mk. niem.

Eksport rudy manganowej z Rosyi. W ostatnich czasach wywożone są znaczne partye manganu z Poti do Anglii. W tych dniach przez Konstantynopol przepłynął do Anglii okręt, wiozący 5 tys. ton rudy manganowej. W drodze są 4 statki wiozące 20 tys. ton manganu.

Ze stolicy Rosyi Sowieckiej.

„Kuryer Poranny“ zamieszcza szereg listów z Moskwy, z których jeden, ciekawszy, poniżej podajemy:

Bolszewizm rosyjski znalazł swoje wcielenie w osobach najpopularniejszych przywódców ruchu komunistycznego w Rosyi — Lenina i Trockiego. Obydwaj są ogromnie popularni przyczem nie ulega wątpliwości, że w szerokich kołach robotniczych Trocki cieszy się znacznie większą popularnością aniżeli główny twórca i wieloletni niezłomny kierownik bolszewickiego odłamu socyalno-demokratycznej partyi robotniczej Rosyi. Być może jest to wynik specyficznej demagogii, którą Trocki posługuje się w daleko większej mierze aniżeli Lenin. Każde wystąpienie publiczne Trockiego przekształca się w burzliwą manifestacyę na jego cześć, jakkolwiek w praktyce obecnie tryumfuje kierunek nie Trockiego — radykalny, bezwzględny, lecz Lenina — skrajnie oportunistyczny, liczący się tylko z jednem: jak zachować władzę w ręku komunistów, chociażby kosztem największych ustępstw zasadniczych.

Ta przewaga Lenina nad Trockim daje się spostrzedz w stosunku prasy sowieckiej do wystąpień programowych Trockiego. Weźmy chociażby ostatnią przemowę Trockiego na uroczystem posiedzeniu sowietu moskiewskiego, poświęconem sprawie czerwonej armii. Ostre kanty wojowniczości Trockiego, wygrażającego, jak zwykle wszystkim na prawo i na lewo i wysuwającego na plan pierwszy sprawę czerwonej armii zostały w prasie sowieckiej bardzo znacznie złagodzone. Ci, którzy słuchali Trockiego w sali wielkiego teatru dnia 16 stycznia i którzy później czytali streszczenie jego mowy w prasie sowieckiej, byli uderzeni tą różnicą, jaka zachodziła między dwoma temi tekstami.

Trocki w obecnej chwili wysuwa na plan pierwszy sprawę czerwonej armii, przekonywując ogół rosyjski, że armia ta ma do spełnienia wielkie zadanie. Wszystkie mowy Trockiego na temat armii są nacechowane wybitną wojowniczością i każdy, kto ich słucha, mimowoli przychodzi do przekonania, że gdyby to od samej tylko woli Trockiego zależało, wojna byłaby nieunikniona.

Trzeba przyznać, że dla podniesienia i postawienia na odpowiednim poziomie czerwonej armii rządy sowietów robią bardzo dużo. Obecnie nawet wygląd zewnętrzny czerwonej armii w niczem nie przypomina jej wyglądu z czasów inwazyi do Polski. Na ulicach Moskwy widzi się krasnoarmiejców zupełnie porządnie ubranych i obutych. Aprowizacyę armii władze sowieckie przerzuciły na czynniki samorządowe, pozbywając się w ten sposób bardzo znacznej części kłopotów. Obecnie widać, że z szarej masy krasnoarmiejców wyodrębnia się coraz bardziej „komandnyj sostaw“ tj. oficerstwo.

Rady żołnierskie, które pierwotnie były narówni z radami robotniczemi i chłopskiemi główną podstawą ustroju politycznego Sowdepii, dawno już należą do przeszłości. Oficerowie, odznaczający się już i zewnętrznym wyglądem rozmaitymi odznakami, odgrywają całkiem inną rolę, aniżeli pół roku temu. Salutowanie, wprawdzie tylko w służbie, znowu powróciło do praktyki armii. Wszystko wskazuje na to, że armia sowiecka szybko europeizuje się i staje się najpoważniejszą podstawą władzy sowieckiej. Wciąganie do armii byłych oficerów carskich przy zapewnieniu im — z jednej strony posłuchu masy żołnierskiej, z drugiej zaś przyzwoitego bytu i traktowania — zdobywa dla czerwonej armii element bardzo pożyteczny, obecnie już zupełnie oddany, traktujący powierzonych mu żołnierzy jako narzędzie polityki narodowej rosyjskiej, której armia czerwona ma służyć. Marzenia nacyonalistów rosyjskich, przebranych w mundury oficerów czerwonej armii, harmonizują zupełnie z marzeniami prawowiernych komunistów, którzy wierzą w propagowaną i przygotowaną przez siebie rewolucyę wszechświatową, obmyślając coraz to nowe sposoby jej przyspieszenia.

Dotychczas komuniści rosyjscy starali się podporządkować ruch socyalistyczny na zachodzie przez odrywanie od istniejących tam partyi socyalistycznych grup komunistycznych i tworzenie z nich jednolitej siły, bezwzględnie podporządkowanej rozkazom Moskwy. Obecnie opracowany został plan rozszerzenia tej akcyi zapomocą tworzenia „komórek“ komunistycznych już nietylko w obrębie partyi socyalistycznych dla dokonania w nich przewrotu wewnętrznego, ale również i w rozmaitych innych organizacyach. Nowa taktyka ma na celu popieranie wszystkiego, co może przyczynić się do rozkładu społeczeństwa burżuazyjnego. Między innemi w Polsce komuniści mają za zadanie wyzyskiwanie wszelkich ruchów sekciarskich. Cofając się w domu z pozycyi komunistycznych moskiewscy inspiratorzy międzynarodowego ruchu komunistycznego usiłują wszelkimi sposobami przygotować grunt dla przewrotu komunistycznego na Zachodzie, uważając, że tylko wówczas będą mogli i u siebie znowu przejść do ataku na kapitalizm, który teraz tak wymownie zapraszają do współpracy. A na wypadek owego przewrotu komunistycznego na Zachodzie czerwona armia, wyszkolona przez byłych oficerów carskich i wychowana w nowych ideach Trockiego, ma odegrać pierwszorz... ...rej obecnie jest forsowni...

Ponieważ droga na Za... ści rosyjscy spodziewają ... nistycznego, prowadzi p... nię, przeto w pracy agit... wonej popularyzowane ... hasła walki z Polską i ...

Przegląd ...

Współzawodn... i His...

Współzawodnictwo F... wiło się jaskrawo na ... dmiotem sporu jest s...

W toku narad, dotyc... kładu angielsko-francu... między Lloyd George'... zasadzie decyzyę w s... nia Tangeru, wszelak... dłożone zostało do k... sko-hiszpańskiej, któr... dyni. Tak donosi „D...

Sprzeczność, a racz... resów Francyi i Hisz... już jest przyczyną st... den z ostatnich zatarg... na rybołóstwo, udziel... gdy tow. francuskie ... cyi rościło pretensye.

„Temps“, rozważaj... Tangerze; wywodzi; ... że być wynikiem pak... lecz bynajmniej nie je... można bowiem przewi... paktu, do czasu kiedy... mieją się ze sobą i z H... kich prerogatyw, przy... geru. Anglia nie chce... terytoryum hiszpańsk... hiszpańskiej strefy Mar...

Francya ze swojej ... międzynarodowienia, by... w Tangerze uszanowa... niezaprzeczonym fakte... ekonomiczne Francyi ... wszystkich. „W tych ... „Temps“ — nic nie s... rokowań francusko-an... do ustalenia statutu Ta...

Ceny złota ...

Rubel	
Marka niem.	
Korona austr.	
Jednostka państw. należ... Unii Łacińsk.	
Dolar	
Korona skandyn.	
1 gram czystego kruszcu w monet.	

DR. M. M. GELBER.

Szkice do historyi Żydów w Rzeczypospolitej Krakowskiej.

(Ciąg dalszy).

22 marca 1832 r. wypracowali rabin Dow Ber Mesels i wybrani przez gminę żydowską członkowie Mojżesz L. Horowitz, Jonasz Geldwehr, Jakób Ejnhorn, Mojżesz Korngold, Jakób Kronengold wspomniane pismo*).

W początku tego pisma czytamy, że z powodu bliskiej „rewizyi i emandacyi głównych ustaw“ starają się uwagę protektorów skierować na tę część zbioru ustaw które specyalnie obchodzą Żydów.

Nie czynią oni tego, aby przez to dać dowód jakiejś nieufności lub obawy, że to można zaniedbać, lecz ponieważ są zdania, że oni, jako strona zainteresowana najwięcej się nadają do przeprowadzenia wysokiej komisyi przez ten labirynt i do doprowadzenia do tego stanowiska, z którego ich interesy mogą być najlepiej rozpatrywane. Do tego kroku skłonił ich fakt, że w akcie konstytucyi, której ulepszeniem zajmuje się teraźniejsza komisya — są ustalone dla Żydów ustawy, o których 15-letnie doświadczenie poucza, że częściowo są same dla siebie, częściowo przez wzajemny związek i ze względu na skutki w najwyższym stopniu uciążliwe dla biednych mieszkańców, gdyż, gdzie skutkiem republikańskiej formy rządu sterem państwa kierują osoby, których rzemiosło jest takie same, co uciskanych, tam niema się czemu dziwić, że oni się nie zadawalają korzyściami, których im użycza prosty sens ustawy, lecz będą się starali wszelkimi środkami uzyskać dla siebie o wiele lepsze warunki.

Zdając sobie sprawę z tego, że skarga przeciw nim spowoduje dalszą interwencyę u rezydentów, pozwolili sobie na innowacyę o których niema wogole mowy* w statucie, lub nawet koliduje z nim.

Później następują skargi na te wypadki, w których senat postąpił wbrew postanowieniom statutu. Obejmują one przeważnie a) sprawy podatkowe b) represye przeciw rabinatowi i żydowskim instytucyom c) utrudnianie zawarte w statucie uobywatelnienia żydowskich mas, zmierzające do zaradzenia tym żalom do rewizyi uchwał statutu żydowskiego. Chcemy więc, naszkicować poszczególne punkty tego zażalenia:

1) Według § 22 statutu nie wolno Żydom na ulicy Wiślnej posiadać własnych domów. Teraz dekret rządowy rozszerzył tę ulicę — pomimo znajdujących się na ulicach tablic — od mostu podgórskiego aż do stradomskiego w myśl więc tego artykułu zmuszono Żydów ... mów za połowę ich wartości.

2) Dla żydostwa całej republi... dusz ustalono roczny podatek ... podczas gdy na resztę miesz... 36.000 guld. pol. chociaż było i... tys. Oprócz tego, ściągano za ... ijne“ 6.536 guld. pol. i 3000 gul... chociaż Żydzi według § 29 statu... datkowani tylko w stosunku ich... szty mieszkańców i nie powin... wyjątkowych podatków szczeg... głowego“. Te nieprawidłowe ... jednak na sejmie innem miane... żywa rząd według upodoba... mu żydowskich pieniędzy, z któ... wać niekompletną szkołę, wyd... rocznie z kasy Żydów, co się sp...

Nędzne żydowskie chaty w ... płacą prawie że potrójny podate... podczas gdy mieszkańcy ulic ... Kazimirza, gdzie panuje najwięk... wy i gdzie Żydom bezprawnie od... sności domów, płaca o wiele ... opodatkowal rząd wbrew prawu ... dowskich służących, podwyższy... sumą, która wynosi połowę ich pł...

*) Oryginał w wied. arch. państw. Kraków fasc. 439.

*) Mianowicie wyjęli z żydow... ...5240 pol. guld. jako kapitał i czy... od dostaw...

do Palestyny.

). Wedle oficyalnej staty-
raju w roku 1921 9.000
kich. Tę stosunkowo nie-
rzypisać wydanym w osta-
niom imigracyi. W dru-
roku 1920 przybyło do
rantów żydowskich.

ružyna pracy.

Z pośród rozmaitych
h największą jest ar-
voda), licząca 600 in-
naitych punktach Pa-
robotników znajduje
bytych gruntach Fun-
znajdują się wszyst-
tej organizacyi robo-
udu zajętych jest w
óg, 100 członków pra-
budowie nowej drogi
, 45 członków zaję-
Również i w Jerozo-
tygodni większa ilość

przemysłowe alestynie.

dle tutejszego organu
". zamierzonem jest
alestynie wielkiej fa-
, finansowanej przez

nd. Narodowego

oczystość ku uczczeniu
Kajemeth trwać będzie
15 Szwat. F. N. uchwalił
w na każde drzewko o-
zone. W dniu tym ukaże
przez palestyńską egze-
naczelny rabinat, oraz
].

WSKIEGO.

wiązku rabinów mczech.

rankfurcie zmarł rabin dr.
wiązku rabinów w Niem-

sprawie imigracyi lestyny.

Departament imigracyi
kutywie syońskiej zapro-
alestyńskie zagranicą na
cieli tychże urzędów, która
dniu po ogłoszeniu nowych
imigracyi do Palestyny.

Wśród pisarzy żydowskich w Berlinie.

Berlin. (ZBK.). W ostatnich dniach stycznia odbyło się tutaj pod przewodnictwem Ch. N. Bia[li]ka ostateczne zebranie konstytuujące zawodowego związku hebrajskich i żydowskich literatów i dziennikarzy w Berlinie. Zebranie zatwierdziło statuty stowarzyszenia oraz dokonało wyboru stałego komitetu, w skład którego weszli: Baal Machszowes, Z. Szneur, W. Lacki, B. Katz, D. Bergelsohn, M. Kleinmann i D. Einhorn.

Z ruchu syońskiego.

Komitet rejonowy „Hitachdutu" w Krakowie postanowił na posiedzeniu swem z dnia 30 ub. m. przystąpić do pracy reorganizacyjnej i wzmocnienia tego ruchu w zach. Małopolsce. Hasło „Hitachdutu", narodowe i społeczne wyzwolenie narodu żydowskiego w Palestynie musi być urzeczywistnione, a środkami ku temu celowi zdążającemi są wychowanie silnego i zdrowego elementu chalucowego, zebranie funduszów na „Keren Hajesod", Żydowski Fundusz Narodowy i Bank robotniczy w Palestynie. Celem wprowadzenia w życie tego programu Komitet rejonowy utworzył stały sekretaryat i wzywa wszystkich zwolenników Hitachdutu, by natychmiast zabrali się do pracy organizacyjnej i o tem donieśli sekretaryatowi.

Praca Hitachdutu" na miejscu będąc zaledwie słabem odbiciem ogromnego poświęcenia się robotnika i chaluca w Palestynie będzie ustawicznie domagać się od całego społeczeństwa żyd. spełnienia dziejowego obowiązku.

Sekretaryat Komitetu rejonowego „Hitachdutu" dla zach. Małopolski w Krakowie, Stradom 15, ofic. otwarty codziennie z wyjątkiem sobót i świąt żydowskich od 10—12 i 4—7.

Czy gość hotelowy płaci daninę.

Nie płaci jej nawet stały lokator hotelu.

Rozporządzenie wykonawcze pana ministra skarbu z dnia 7 stycznia do ustawy o daninie wyjaśnia dostatecznie, że mieszkaniec hotelu, czy to stały, czy nie stały gość, nie płaci żadnej daniny jako lokator czy sublokator.

Właściciel hotelu płaci daninę podwójną, bo jako właściciel przedsiębiorstwa przemysłowego — 100-krotną wysokość opłaty za świadectwo przemysłowe i jako lokator, o ile wynajmuje lokal od właściciela domu — wówczas daninę płaci w wysokości dwukrotnej sumy czynszu za rok ubiegły.

W żadnym zaś wypadku gość chwilowy w hotelu nie płaci daniny od zajmowanego numeru, ani też nie płaci jej i taki gość, który stale zajmuje numer.

W praktyce jednak właściciele hoteli będą chcieli rozłożyć pewną sumę z zapłaconej daniny na komorne na swoich stałych klientów. Będzie to jednak przedmiotem prywatnego porozumienia się stron zainteresowanych.

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy nam z powodu śmierci męża Natana okazali czynną pomoc i współczucie WP. Rappaportowi, kierownikowi szkoły powszechnej, rodzinie WP. Wolfów, gronu nauczycielskiemu w Będzinie, uczenicom i uczniom tej szkoły składamy z głębi zbolałego serca najserdeczniejsze podziękowanie

Marja Willner z dziećmi w Sanoku.

200

Komitet zabawowy Z. K. S. „Amatorzy" w Krakowie

Urządza w sobotę, dnia 11-go b. m. w sali Tow. Lekarskiego przy ul. Radziwiłłowskiej 1.

Wielki Bal Gałganiarzy

Początek o godzinie 9-tej wiecz.

Wstęp tylko za okazaniem zaproszenia. Osoby, które z powodów od Komitetu niezależnych zaproszeń nie otrzymały raczą się po takowe zgłosić w kawiarni Europejskiej przy ul. Gertrudy L. 15, codziennie między godz. 8 — 10 wiecz. gdzie urzęduje Komitet zabawowy.

201 **KOMITET.**

JOEL BABAD Rzeszów — **BRONIA SAFIER** Oleszyce

204 Zaręczeni w styczniu 1922.

Z okazyi zaręczyn naszego wice komisarza p. Joela Babada z p. Bronią Safier z Oleszyc serdecznie gratulujemy. Ku uczczeniu Jego pamięci ofiarujemy 1 dunam na Jego imię

Komisya Żyd. Fund. Narod. w Rzeszowie.

204

Z okazyi zaręczyn naszego kuzyna p. Hermana Leipziga z p. Kornblüthówną z Mielca serdecznie gratuluje Rodzina Blitzer z Kolbuszowej.

obcych, odwiedzających krakow-
widuje § 22 tego samego statutu
na szynki na sześć żydowskich
rym określonym porządku lat.
sny artykuł nie przewiduje, co
pływie tego okresu czasu jednak
że ponieważ targi odbywają się
wien czas — więc jest sposobność
prawa innym rodzinom żydow-
po upływie pierwszego okresu,
lony na 6 lat zniesiono zupełnie
wadzenie szynków.

28 wielu Żydom, którym przyzna-
atelskie i używali tych praw bez
graniczeń, odmówiono mieszkań
im Kazimierzu.

10, 11, 12 i 13 traktują sprawę
względem żydowskiego rabinatu i
cyi.

powinno się dodać rabinowi —
ania sądów w europejskim języ-
jańskiego tłumacza, biegłego w je-
m i polskim. Wybór takiego człon-
strony rządu stale na Żyda prze-
o bardzo przygnębiało rabina, jako
żydowskiej i obciążało niepotrze-
ydatkiem 1500 guld. pol. Tę całą in-
według zdania wnoszącego zaża-
znieść zupełnie.
edług § 8 statutu żydowskiego mu-
in uczęszczać do gimnazyum i być

zaopatrzonym w niezbędne świadectwa szkolne. Lecz ostatnie wybory rabina — mowa tu o wyborach z r. 1832, kandydaci Heisl i Saul Landau— dowiodły niedwuznacznie, że nie zgłosił się żaden kandydat, któryby tym wymogom zadość uczynił, gdyż połączenie studyów gimnazyalnych z teologicznemi było niemożliwe. Tymczasem § 13 skasował wszystkie żydowskie szkoły publiczne, aby zmusić Żydów do uczęszczania do publicznych szkół miejskich, przez co odebrano im w zupełności możność studyowania żydowskiej teologii.

Następnie według § 6 nie wolno było rabinowi wydawać w procesach sądowego orzeczenia, który to zakaz został przez rząd rozszerzony również na sądy rozjemcze, co zmuszało Żydów do prowadzenia publicznych procesów, pociągających za sobą koszta sporu, a to się przyczyniało do zubożenia żydowskich mas. Rząd domagał się również, aby wszyscy żydowscy prywatni nauczyciele religii poddali się także egzaminowi w polskim języku, jeżeli chcą być kwalifikowani w swojm zawodzie, chociaż według § 3, tylko rabin ma jakiś nadzór nad nauczycielami.

Również ustanowiono nad żydowskim szpitalem, łaźnią i synagogą nadzór wójtów gminnych, co spowodowało niepotrzebne wydatki dla żydowskiej gminy. Podanie powołuje się jeszcze na jeden punkt, który za szkodliwe uważa „kultywowanie Żydów". Wprawdzie użyczono Żydom prawa „regulowania 10 morgów ksiąg", jednak ig

grunty absolutnie nie mogły wyżywić właściciela. Najlepszem źródłem do zarobkowania były fabrykacye wódek do czego nie dopuszczono Żydów z powodu tych przepisów. Żyd jest zmuszony uprawiać handel, który musiał być w skutkach bardzo szkodliwy, gdyż połowa poświęcających się temu zawodowi jest bez majątku i z tego powodu musiała posługiwać się celem uzyskania środków do życia częściowo poniżającymi środkami".

W ostrych słowach przedstawiono dalej kiepską sytuacyę gospodarczą, która przyczyniła się do tego, że 4000 osób z powodu braku środków do utrzymania się zostało żebrakami, i którzy stali się ciężarami dla gminy. Gdyby ten smutny stan trwał dalej, wtedyby zagrażało niebezpieczeństwo, iż część ludności, która jeszcze żyje w dobrobycie musiałaby paść ofiarą tych warunków.

Z tego powodu trzeba koniecznie zaradzić tym smutnym stosunkom. Konstytucya z r. 1817 użyczyła wprawdzie Żydom wielkich ułatwień, a jeszcze większych tym, którzy się wybijają przez wyższe wykształcenie, lecz o tych przywilejach mogli myśleć tylko ci, którzy dzięki swemu dobrobytowi mogli uzyskać wyższe wykształcenie.

Dalszy ciąg nastąpi.

KRONIKA.

Kraków, 8 lutego.

WYŁOŻENIE DO PRZEGLĄDU KSIĄG POBORU DANINY.

Magistrat zawiadamia, że w czasie od dnia 3 do 22 lutego br. będą wyłożone do przeglądu księgi poboru daniny, obejmujące płatników podatku gruntowego, domowo-czynszowego i powszechno-zarobkowego w miejscach uwidocznionych na obwieszczeniach rozlepionych na murach miasta.

Przeciw obliczeniu daniny w wyłożonych do przeglądu księgach poboru wolno płatnikom wnieść odwołanie do Izby Skarbowej w Krakowie przez tutejszy Urząd podatkowy w ciągu dni 14 licząc od dnia 23 lutego br. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku zapłaty daniny w terminach niżej podanych.

Wymienieni w księgach poboru daniny płatnicy wszystkich trzech kategoryi winni uiścić obliczoną w tych księgach daninę w dwu równych ratach, z których pierwsza jest płatna w ciągu 4 tygodni licząc od dnia 16 lutego br., jako ósmego dnia wyłożenia ksiąg poboru do dnia 8 marca włącznie, zaś druga rata w ciągu 6 tygodni po upływie terminu płatności raty pierwszej, tj. w czasie od 9 marca br. do 19 kwietnia br. włącznie.

W czasie od dnia 16 lutego do 20 lutego br. przyjmować będzie wpłaty daniny tymczasowo tutejsza główna kasa miejska w godzinach od 9 rano do 1 popołudniu, a to oprócz urzędu podatkowego, zaś począwszy od dnia 23 lutego będą ustanowione do poboru daniny osobne miejskie kasy, które magistrat poda przed tym dniem do wiadomości.

Główna kasa miejska pobierać będzie wpłaty daniny tylko w walucie markowej.

Niewpłacone w powyższym terminie raty daniny będą ściągnięte przez magistrat przymusowo wraz z kosztami egzekucyjnemi i odsetkami za zwłokę w wysokości 5% od sta miesięcznie, licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności.

BRAK WĘGLA W KRAKOWIE

Niedostateczne opalanie szkół.

W czasie ostatnich długotrwałych mrozów mieszkańcy Krakowa wyczerpali zupełnie swoje zapasy węgla. Nieliczne trasporty, jakie nadchodzą dla miasta, nie mogą wystarczyć na potrzeby ludności. Jak się dowiadujemy, głównym powodem braku węgla jest nieżyczliwe stanowisko zarządów kopalnianych, które nie dotrzymują warunków umowy, zawartej z gminą i z właścicielami tutejszych składów hurtownych, a natomiast kierują transporty na prowincyę, gdzie pozbywają węgiel po wyższych cenach.

Brak węgla odbija się również bardzo dotkliwie na prowadzeniu nauki w szkołach krakowskich. Niektóre zakłady z powodu niedostatecznego zaopatrywania w węgiel jużto zostały zamknięte, jużto młodzież musi odbywać naukę w nieopalanych salach. Wskutek licznych przeziębień frekwencya uczniów coraz bardziej się zmniejsza. Jak nas informują, dyrekcye szkół nie mogły zaopatrzyć się w zwykłym czasie (tj. w letnich miesiącach) w dostateczną ilość opału z powodu braku funduszów na ten cel. Dziwić się należy, że miarodajne czynniki nie dbają o zdrowie młodzieży i normalny tok nauki, podczas gdy w innych instytucyach państwowych węgla jest poddostatkiem tak, że nawet korytarze są ciepło opalane.

ZNOWU PODROŻENIE MIĘSA.

Rzeźnicy krakowscy przed pewnym czasem podjęli starania w magistracie o podwyższenie cen mięsa z powodu zwyżki cen bydła. Sprawa ta była przed kilku dniami przedmiotem obrad na komisyi aprowizacyjnej, która przekazała wypracowanie nowego cennika podkomisyi cennikowej. Na wczorajszem posiedzeniu tej podkomisyi ustalono następujące ceny mięsa: wołowina z 20-procentową dokładką za 1 kg 310 mk, polędwica 380 mk, cielęcina 270 mk. Ceny wieprzowiny pozostają niezmienione.

Znaczne podwyższenie cen mięsa pociągnie za sobą podwyższenie cennika potraw w restauracyach krakowskich. Nowa taryfa potraw ma być ogłoszona w najbliższych dniach.

Te nowe podwyżki nie mają większego uzasadnienia, spowodują ogólną podwyżkę cen artykułów żywnościowych, co znowu odbije się na kieszeniach konsumentów. Odpowiednie czynniki powinny dążyć do tego, by z województwa krakowskiego nie wywożono bydła do innych województw, skąd spekulanci przemycają je za granicę państwa. Na targowicę miejską spędza się coraz mniej bydła, gdyż przed rogatkami miasta wykupują je spekulanci i od razu ładują do wagonów. To samo dzieje się po wsiach. Dodać

również należy, że w
także udział pewnej rz
z tego podwójny zysk
kę cen mięsa w mieś
wywozie.

— Śmierć prezesa
taj w południe zmarł
wej w Krakowie Pe
pierwszy prezes now
województwa krakow
isku pozyskał sobie
ze względu na sumie
nie podległych mu s
dyrektorem krajowe

— Miejski podate
Rady miasta na w
mu rozpatrywały
datku obrotowyo
ególnej, odłożyły
nad tym projekt

Dowcipny wła
cyi Maćkowskiej
włamał się onegd
szafy skradł 40.00
stole kartkę do p
jącej: „Proszę pa
wnej za pieniądze
biurka. Z poważa
drugiej stronie kar
otworzył wytrych
wpadł w ręce poli
Jest to 17-letni Ste
miejskiej; w śledz
dzieży i do podrzu
miał być jakiś kot
do przechowania
śledztwo w toku.
brano.

— Pod zarzutem
knietego mieszkan
rzędnika prywatne
kowskiej l. 29, are
Zako (lat 35) z Cz

— Na gorącym
młodocianych złod
19) i Stanisława St
gdy z wystawy w
św. Anny usiłowali

— Nie trzeba sp
ciągu z Oświęcimia
mu skradł jakiś n
chwili, gdy Oświęc
dwoma ubraniami
Nadto prawdopodob
skradł mu z kiesz
rający 900 marek
skich i dokumenta

— Tajemnicze po
6 wiecz. zgłosił się
wego 40-letni Adolf
niezbadanych okolicz
lewą rękę na ul. W
wia owatrzył ranneg

— Pożar. W ost
padki pożarów miesz
wadliwością pieców.
interweniowała straż
pożarze, powstałym
Szczepańskim W m
skiego na II piętrze
belkowanie od pieca
pośrednio na podłodz
rąbawszy część podło

Z teatru, litera

— **Z teatru J. Słow**
tek jedyne w tym ty
stawienie „Horsztyńs
inne wykupiono w ca
kiego, stale pociąga
kończy się obecnie pr
raz 1-szy wesoła k
obrońca". W niedzielę
nach zniżonych „D
skiego.

— **Miejski teatr Op**
wie. Dziś „Odmłodzo
dame Butterfly" z p.
pełna wytwornego wd
retka Szwarca „Król
szych dniach tygodni
rze naszego teatru w
szych sił operetkowy
St. Poleńskiego.

morderstw rabunko-
w. krakowskim, chrza
wadowickim, a nadto
m Śląsku
stanął tylko Jarosz,
z całej szajki. Rozpra-
Trzaskowski, w try-
Baczyński, Czuma i
prokurator Michałowski
skj.

kowie członkowie ro=
stanowczo w osobie
zestników napadu na
sznury korali, znale=
y domu Jarosza, roz-
wą własność, zrabo-
adu. Oskarżony wy=
cznej nocy, u Kowa=
że wspólnicy jego
ców na tę wypra-
cbie na skraju lasu
rabunku dali mu J

atora i obrońcy, try
ze ogłosił wyrok,
za winnym zbrodni
karę śmierci przez
onano o godz. 4.15
jennem.

szedł wczoraj do Kra
telegram z Kato-
bandytów pod Kato=
fa Kozę, Piotra Or=
ka". Bandyci będą
gdzie stan, w tych

dujemy się szczegó-
nia Kozy i Orkisza.
ieszkaniu w Katowi-
pol cyi Koza spoży=
zegiszy policyantów,
dząc wymierzone ku
dł na ziemię, wycia=
leżała opodal na krze
zy Kozie w pochwy-
że w kieszeni znaj-
eczne, dwa rewolwe=
te proszki i płyny u=
kiszu znaleziono gra-
dki usypiające.
y w drodze dyploma-
bandytów krakowskie
rnemu.

...iu.

Do III komisaryatu
zgłosił się jeden z więź
połę z więzienia w Gro
oddając się dobrowol-
wszy się wyjaśnił, że
ale współtowarzysze
więc musiał to uczynić
szy do domu, obliczył,
więzienia, gdzie pozo-
iedzenia pół roku, niż
przykrą w następstwa
wrotem do więzienia.

adek grypy w wojsku.
orny" dowiaduje — w
epidemii grypy w woj=
powiedni.e zarządzenia
tych zarządzeń lekarze
obmyśleć plan postę-
wybuchu tej epidemij.

dotyczy to głównie wy-
omieszczeń dla izolowa=
przypadków grypy, nie
j leczenia szpitalnego,
transportowanje chorych
eraz szpitali wojskowych
powikłań, które są bar=
ypadkach grypy i z ko-
ianiu epidemii.

z ustawy o służbie
yło się we Lwowie po-
ządu okręgowego Związ=
owców Rzeczypospolitej
ązku kolejowców i Kola
wowskiej W rezultacie
wysłosować na ręce pre=
raz ministra kolei żela-
projektowi ustaw o służ-
lejach żelaznych Projekt
przez przedstawicieli
y pracowników kolejo=

REPERTUAR TEATRU im. J. SŁOWACKIEGO

Środa „Horsztyński".
Czwartek: „Horsztyński".

TEATR MIEJSKI. OPERA I OPERETKA.

Środa: „Odmłodzony Adolar".
Czwartek: „Madame Butterfly".

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA".

Środa: „Ulubieniec kobiet".

REPERTUAR OPERETKI W NOWOŚCIACH.

Środa: „Krowoderskie zuchy".
Czwartek: „Krowoderskie zuchy".

Ciekawe wiadomości.

Jak powstają dreadnoughty? W „Rzeczpospolitej" czytamy:

Jakkolwiek głośny projekt Hughesa wywołał na całym świecie wielkie zainteresowanie sprawami morskiemi i wyraz „Dreadnought" słyszy się zarówno z ust poważnych polityków, jak i ucznia szkolnego, mało kto zdaje sobie sprawę z tego, co znaczy Dreadnought. Maximum wiedzy zwykłego śmiertelnika ogranicza się zwykle do tego, że pod wyrazem Dreadnought kryją się olbrzymy morskie o pojemności kilkadziesiąt tysięcy ton.

Dla zilustrowania, co to znaczy taki olbrzym morski niech służy nam kilka danych. Po pierwsze, statek morski, który można nazwać olbrzymem morskim w nowoczesnem znaczeniu był „Great Eastern" o pojemności 19.000 ton, długości 207 m., szerokości 25.3 m., który posiadał maszyny o sile 7.700 koni mech., a zabierał obok imponujących ilości towarów 4000 (cztery tysiące) osób ze sobą.

Lat 8 pracowało dziennie 18.000 osób, by pomieniony olbrzym wybudować, a do budowy jego zużyto 3450000 kg. walcowanej stali, 2 miliony kg. żelaza, 1 milion kg. miedzi i 6 i pół miliona kg. drzewa.

A jednak pierwszy ten olbrzym nie miał powodzenia, gdyż spółczesny świat nie dorósł jeszcze do zrozumienia tego tryumfu myśli ludzkiej, tak, że „Great Eastern" został w roku 1891 rozebrany.

Wprawdzie w nowszych czasach buduje się w krótszych terminach, jak to z tabelki widzimy, lecz budowanie olbrzymów morskich jeszcze zabiera lata czasu.

Łatwo tedy zrozumieć, jakie olbrzymie znaczenie ma zrealizowanie ograniczeń zbrojeń morskich, gdyż te miliony godzin pracy, miliardowe wartości budulca mogłyby iść na cele humanitarne. Za każdy taki Dreadnought można wybudować dziesiątki szpitali, domów sierot i przytułków starców.

[illegible]

Dział gospodarczy.

HANDEL I PRZEMYSŁ.

Izba belgijsko-polska. Na posiedzeniu Izby handlowej belgijsko-polskiej w dn. 28 stycznia poseł polski, hr. Sobański, witając przewodniczącego Izby Vanderburgha oświadczył, iż reputacya handlowa Belgii zapewnia jej wybitne miejsce na rynkach polskich, które ożywiły się znacznie z powodu polepszenia się sytuacyi finansowej Polski. W odpowiedzi swej Vandlerburgh podkreślił korzyści, jakie wyniknąć mogą dla przemysłu i handlu belgijskiego z nawiązania ścisłych stosunków z Polską.

Drożyzna znów rośnie. Komisya do badania kosztów utrzymania istniejących przy Głównym Urzędzie statystycznym ustaliła, że drożyzna w Warszawie wzrosła w miesiącu styczniu w stosunku do miesiąca grudnia 0'3 procent. Jest to pierwsza notowana oficyalnie zwyżka cen od listopada ub. roku.

Niemcy podwyższyły taryfę kolej. Z dn. 1 lutego weszła w całych Niemczech w życie podwyżka taryfy osobowej na kolejach o 75 procent. Podwyżka ta wynosi w markach niemieckich dla odległości do 75 kilometrów 15 marek niem. dla pierwszej i drugiej klasy, 8 mk. dla trzeciej klasy, dla odległości do 150 kilometrów podwójną, dla odległości powyżej 150 kilometrów potrójną kwotę. Peronówki kosztują w Niemczech od 1 lutego 1 mk. niem.

Eksport rudy manganowej z Rosyi. W ostatnich czasach wywożone są znaczne partye manganu z Poti do Anglii. W tych dniach przez Konstantynopol przepłynął do Anglii okręt, wiozący 5 tys. ton rudy manganowej. W drodze są 4 statki wiozące 20 tys. ton manganu.

Tranzyto jaj. Przez koleje polskie obecnie przechodzą znacznie ładunki jaj rumuńskich wysyłanych do Danii i Holandyi.

Handel zbożowy. Nastrój na rynkach wszechświatowych przeważnie słaby. Eksport zboża i mąki ze Stanów Zjednoczonych napotyka znaczne trudności ze względu na konkurencyę Argentyny, a poczęści i Australii. W ostatnim tygodniu eksport zboża ze Stanów Zjednoczonych wynosił zaledwie 525.000 ćwierci, gdy w tym samym tygodniu r. z. — 910000. I odwrotnie; eksport Argentyny wzrósł w tym tygodniu w porównaniu z poprzednim z 92.000 do 111000 ćwierci. Wywóz Australii wzrósł jeszcze bardziej — z 42000 do 97000 ćwierci.

Prócz tej konkurencyi Argentyny i Australii zaznaczyć należy, że zbiory zboża w całej Europie zachodniej były w r. b. o wiele lepsze niż w r. z.

Eksport zboża z tych trzech państw do Europy wynosił w ostatnim tygodniu 760.000 ćwierci, gdy w tygodniu ubiegłym — 800.000 ćwierci, a w tym samym tygodniu r. z. 1,185.000 ćw. W drodze do Europy było 4,315.000, gdy w r. z. 5450000 ćwierci.

Kanał między Dnieprem i Wisłą. Wyższa rada gospodarstwa ludowego przyjęła w zasadzie propozycyę konsorcyum zagranicznego w sprawie przeprowadzenia nowego kanału, łączącego Dniepr z Wisłą.

FINANSE.

Zapotrzebowanie kapitału w r. 1921. Zapotrzebowanie kapitału w 1921 r. w b. Kongresówce i Małopolsce wyniosło w markach polskich z emisyi spółek akcyjnych, nowozałożonych w r. 1921 w przemyśle i rolnictwie 88 spółek 1,020,630.000 mk. w handlu i komunikacyi 43 spółki 465,950.000 mk., w bankowości 16-cie spółek 278,500.000 mk., w ubezpieczeniach 7 spółek 47,500.000 mk., ogółem 154 spółki emitowały na 1,812,580.000 mk.

Istniejące spółki akcyjne emitowały akcyi z tytułu podwyższenia kapitału: w przemyśle i rolnictwie 83 spółki na sumę 1,648.786.500 mk. w handlu i komunikacyi 27 spółek 306,059,488 mk., w bankowości 26 spółek 931,384,720 mk., w ubezpieczeniach 3 spółki 10,320.000 mk. ogółem 139 istniejących już w 1921 r. spółek emitowało akcyi na sumę 2,897,150.708 mk.

Razem w 1921 roku 293 spółek istniejących i nowopowstałych emitowało akcyi na sumę 4709730708 mk.

Długi zagraniczne Polski. Kuryer Warszawski podaje, że w dniu 30 września 1921 Polska była dłużną zagranicy: 143,000.000 dolarów, 460.000.000 franków francuskich, 3,700.000 funtów szterlingów, 33.500.000 franków złotych, 17,300.000 guldenów holenderskich, 16,500.000 koron norweskich, 7.100.000 lirów włoskich, 128.000 koron szwedzkich, 111 mil. koron austryackich, razem w markach polskich 732 miliardów. Jeżeli dodamy do tego pożyczkę dolarową 17,000000 dolarów, okaże się zagraniczny dług Polski w okrągłej sumie 800 miliardów marek polskich. Wypada to na głowę każdego mieszkańca Polski 51 franków w złocie.

Projekt banku międzynarodowego w Moskwie. „Frankfurter Zeitung" donosi o projekcie utworzenia międzynarodowego banku w Moskwie dla udzielenia kredytu Rosyi sowieckiej. Bank dokonywać będzie zakupów zboża, uskuteczniając wypłaty w złocie. To ostatnie ma zdaniem projektodawców pobudzić chłopów rosyjskich do intensywnego uprawiania swych pól. Zakupione zboże gromadzone będzie w specyalnych spichlerzach. Bank zamierza również wykupywać inne ziemiopłody.

Pożyczka bolszewików w Szwecyi. Jak komunikuje „Frankfurter Zeitung", grupa bankierów szwedzkich zgodziła się na udzielenie Rosyi sowieckiej pożyczki w sumie 150 mil. kr. Ponieważ kwestya gwarancyi rosyjskiej ma być rozstrzygnięta na konferencyi w Genui, podpisanie umowy odłożono do czasu zakończenia konferencyi.

Bankructwa w Anglii w 1921 r. Ilość bankructw w Anglii w ubiegłym 1921 r. wynosi 5640, podczas gdy w roku poprzednim wynosiła 2286.

Z giełdy.

Kraków 7 lutego.

Dziś w dalszym ciągu obniżyły się dolary o 50 punktów. Również marki niemieckie o pół punktu, natomiast inne waluty pozostały bez zmiany.

Na giełdzie akcyj żywszy ruch panował tylko w dwu gatunkach papierów przemysłowych: T. P. G. i Polska Nafta. Pozatem dokonano pojedynczych transakcyi w kilku innych papierach. Kursy nie uległy od wczoraj zmianom.

Giełda krakowska z dnia 7 lutego 1921 r.

Waluty obce	[illegible] markowa				
	gotówka		czeki, przekazy		
	kupno	sprzedaż	kupno	sprzedaż	transakcye
Dolary St. Zjed	[illegible]	[illegible]	[illegible]050·—	3250·—	—
Dol. kanadyjsk	—·—	—	—·—	—·—	—
Franki franc.	[illegible]	285	265·—	285·—	—
Franki belgijskie	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Franki szwajc.	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Funty szterlingi	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Marki niemieck.	15·—	16·—	15·50	16·50	16·47
Korony austr.	—·40	—·45	—·40	—·45	—
Kor. czesko.-sł.	59·—	62·—	61·—	63·—	—

	Waluta markowa		
	ofiar.	żadano	Transakcye
Akcye bankowe.			
Polski Bank Przem. I-V em.	600·—	700·—	
Bank Hipoteczny	850·—	950·—	900·—
Bank Małopolski	650·—	700·—	
Ziemski Bank Kredyt.	600·—	650·—	
Powszechny Bank Kred.	350·—	400·—	
Bank Z. dla Kresów, Łańcut	600·—	700·—	
Akcye Tow. handl. i przem.			
Pol. Tw. hand. P.T.H. I-IV e.	600·—	650·—	625·—
Handl. Sp. akc. „Impex"	275·—	325·—	
„Polski Glob" I-III em.	800·—	850·—	
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	300·—	350·—	
Warsz. Tow. Trans. i Żeglugi	—·—	—·—	
Zieleniewski I-III em.	5200·—	5500·—	5400·—
H. Cegielski, Poznań „ex"	1900·—	2100·—	
Warsz Sp. ak. Bud. Par. I-IIe	1200·—	1300·—	1275·—
„Lemiesz" fabr. masz. roln.	—·—	—·—	
„Trzebinia" I-IV em.	1900·—	2100·—	2000·—
Zakłady amunic. „Pocisk"	800·—	900·—	800—900
Huta żelazna, Kraków	—·—	—·—	
„Automotor" fabr. samoch.	1000·—	1100·—	
Fab. Portl.-Cem. Szczakowa	17.000-	18.000-	
„Górka" fabryka cementu	4500·—	5000·—	
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	8000·—	8500·—	
„Tepege" Tow. dla prz. gór.	4500·—	5000·—	4500—5000
Ska akc. przem. naft i g. z.	—·—	—·—	
Karpackie Tow. naftowe	—·—	—·—	
Akc. Tow. naft. „Galicya"	—·—	—·—	
A. T dla przem. oleju skal.	—·—	—·—	
Polska Nafta	1900·—	2100·—	2000—2025
Elektr. w Sierszy I-III em.	—·—	—·—	
„Olkosz" T. A.	—·—	—·—	
„Pezet" Powsz. zakł. bud.	1000·—	1125·—	
Fabr. przet. tł. w Trzebini	5100·—	5300·—	
„Krakus" Zj. fab. prz. wysk	2500·—	2700·—	
Fabr. porcel. w Ćmielowie	—·—	—·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	3100·—	3300·—	3175·—

Giełda warszawska z 7 bm. Dolary Stanów Zjedn. gotówka tranz. 3285—32921/2, sprzedaż 32821/2 kupno 3250. Franki belgijskie gotówka tranz. 2651/2. Franki szwajcarskie gotówka tranz. 655. Funty szterlingi gotówka tranz. 14525. sprzedaż 14525, kupno 14250. Marki niemieckie gotówka tranz. 16·60—16·45. Gdańsk (czeki) tranz. 16·55—16·50, sprzedaż 16·50, kupno 16·30. Belgia (czeki) tranz. 269—2671/2. Berlin (czeki) tranz. 16·55—16·60—16·55, sprzedaż 16·55, kupno 16·25. Holandya (czeki) tranz. 12621/2. Londyn (czeki) tranz. 14430—14460—14425. Nowy Jork (czeki, tranz. 3295—32821/2. Paryż (czeki) tranz. 280·25—281·75—281, sprzedaż 281, kupno 278. Praga (czeki) tranz. 64—631/2. Szwajcarya 665, sprzedaż 663, kupno 658. Wiedeń (czeki) tranz. 411/2—42, sprzedaż 42, kupno 41.

Kursa dewiz w Pradze z 7 bm. Berlin 25·85— Warszawa 1·33—1·93—·—. Marka niem. 25·85— Marka polska 1·13—1·73—·—.

Kursa dewiz w Paryżu z 7 bm. Weksle na Niemcy 5·27, na Amerykę 11·67—, na Belgię 95·50 Holandyę 442·—, na Anglię 51·42—, na Włochy 55·50. Szwajcaryę 232·75 na Hiszpanię 183·—.

Kursa dewiz w Londynie z 7 bm. Weksle na Paryż 51·621/2, na Belgię 53·821/2, Szwajcaryę 22·101/2. Holandyę 12·58—, Amerykę 432·25, Hiszpanię 28·131/2, Włochy 92·50, na Niemcy 881·—, Wiedeń 13505.

Zurych. PAT. Końcowe kursa dewiz: Kopenhaga 107, Sztokholm 131.50, Chrystyania 8250, Madryt 78.50, Buenos Aires 18250, Praga 19.62½, Budapeszt 0.77⅝, Zagrzeb 155, Warszawa 0.16, Wiedeń 0.17, austr. stempl. 0.08.

TELEGRAMY.

Otwarcie zjazdu żyd. kupców kresów wschodnich.

(Telefonem od naszego korespondenta)

M. Warszawa. Dziś o godz. 1 w południe rozpoczął się w Brześciu Litewskim Zjazd Żydowskiego kupiectwa kresowego. W zjeździe bierze udział 70 delegatów, reprezentujących 50 miast i miasteczek. Na otwarcie zjazdu przybyli również przedstawiciele władz wojewódzkich i komunalnych. Po zagajeniu zjazdu, przez radnego Truskera, uchwalono wysłać telegram hołdowniczy do Naczelnika Państwa i premiera Ponikowskiego.

Olbrzymi pożar fabryki w Łodzi.

Szkoda wynosi 4 i pół miliarda mkp.

Łódź. (AW). W nocy z soboty na niedzielę wybuchł prawdopodobnie wskutek krótkiego spięcia, pożar przędzalni w fabryce Towarzystwa Akcyjnego Manufaktury Widzewskiej. Pożar trwał całą noc. Przędzalnia spaliła się dostrzętnie, tkalnia zaś została nietkniętą. Wskutek pożaru zostało bez pracy 6.000 robotników. Straty wynoszą około 4 i pół miliarda marek. Asekurowanych było tylko 10 procent wartości.

Wolny handel naftą.

M. Warszawa. (Telefonem). Rada naftowa wypowiedziała się jednomyślnie za wolnym handlem naftą. W najbliższym czasie wydane zostanie rozporządzenie, znoszące sekwestr nafty. Władze przygotowują likwidacyę państwowego urzędu naftowego.

De Nicola — premierem włoskim.

Rzym. PAT. (WBK). De Nicola otrzymał misyę utworzenia gabinetu. Rozpoczął on już rokowania ze stronnictwami. Socyaliści przyrzekli De Nicoli, że zajmą wobec jego gabinetu przychylne stanowisko.

Sprawa granic Irlandyi.

Londyn. PAT. (Biuro Wolffa). Gabinet Irlandyi północnej wystosował do L. Georgea pismo z zawiadomieniem, że nie zgadza się na żadne zmiany w granicy Irlandyi północnej ustalonej ustawą w r. 1920 chyba, że nastąpiłyby one po obustronnej zgodzie.

Kronika telegraficzna.

M. Warszawa. (Telefonem). Poseł rosyjski w Warszawie p. Karachan zawiadomił ministerstwo spraw zagranicznych, że rząd sowiecki gotów jest zawrzeć z rządem polskim umowę sanitarną i gotów jest rokować w tej sprawie w Warszawie.

Warszawa. PAT. Rząd wniósł do sejmu ustawę o zniesieniu przepisów prawnych, ograniczających równouprawnienie Żydów w byłym zaborze rosyjskim.

M. Warszawa. (Telefonem). W tych dniach wyjeżdża do Moskwy poseł polski przy rządzie sowieckim p. Stefański. Równocześnie wyjeżdża do Moskwy poseł sowiecki w Warszawie p. Karachan.

M. Warszawa. (Telefonem) Przybył dziś do Warszawy delegat sanitarny Rady Ligi Nar. Dr. Reichman. Przybycie jego stoi w związku z uchwałą Ligi Nar. w sprawie walki z epidemiami.

Hanower. PAT. (Radio). Była królowa Zyta powróciła do Funchal.

Poldhu. PAT. (Radio). Donoszą z Sant Jago de Chile, że gabinet tamtejszy podał się do dymisyi.

Hanower. PAT. (Radio). Na skutek ultimatum magistratu berlińskiego strejkujący robotnicy miejscy zgłaszają się masowo do pracy.

Hanower. PAT. (Radio). Z Belgradu donoszą urzędowo, że stosunki dyplomatyczne pomiędzy Holandyą a Jugosławią zostały ponownie nawiązane.

Praga. PAT. Według doniesień dzienników prezydent ministrów dr. Benesz wyjeżdża we czwartek do Paryża.

Drobne ogłoszenia.

Zgubioną książeczkę rzeźnicką na nazwisko Izaaka Goldschmieda ur. w r. 1897 w Wieliczce unieważnia się 202

6-miesięczny kurs języków francuskiego, angielskiego i niemieckiego (komplety dla dzieci). Wpisy przyjmuje Zarząd, Grodzka 60 od godz. 6—7 (Szkoła ewangelicka). 196

Samodzielnych Panów i Pań do ekspedycyi poszukuje Leon Bracisjewski, magazyn konfekcyi damskiej, Grodzka 5-7. 190

Szykownej ekspedyentki z dobrą figurą poszukuje magazyn okryć damskich. Besas, Grodzka 13. 193

Sprzedam używ. lexikon Mayera 8-tomowy oprawiony w skórę. Zgłoszenia pod „Lexicon" do Adm. dziennika.

Unieważnia się zgubione papiery wojskowe na nazwisko Szymon Piessowski ur. w Wojsławicach pow. Jędrzejów w 1899.

Skradzione papiery wojskowe oraz legitymacye z fotografią na nazwisko Lejzor Kirner, urodzony w Ożarwi 1889 roku, unieważnia się. 203

ZAWIADOMIENIE.

Wobec krążących pogłosek, iż nie prowadzę więcej kuśnierstwa, mam zaszczyt zawiadomić moją dawną P. T. Klientelę, **iż prowadziłem i prowadzę nadal** jak dawniej 105

PRACOWNIĘ KUŚNIERSKĄ

w Krakowie, przy ul. Starowiślnej 51, l. p.

i przyjmuję wszelkie w zakres kuśnierstwa wchodzące roboty. Polecając się nadal łask. względom P. T. Klienteli, kreślę się z poważaniem ZAŁKE DANZIG.

Fabryka chustek modnych

Sp. z ogr. odp.

Bielsko, ul. Fabryczna L. 8.

Telegr.: **Modetücher, Bielsko.** Telef. 521 i 65.

Wyrób chustek wszelkiego rodzaju.

Specyalność:

Chustki kaszmirowe

w różnych wielkościach z jedwabnemi frendzlami **haftowane — malowane — tkane** chustki w różnych kolorach z frendzlami jedwabnemi i bez frendzli. 184

LOKALU

do wyrobów chemicznych składającego się z kilku ubikacyi poszukuje się za dobrem wynagrodzeniem. Dzielnica obojętna. Pisemne zgłoszenia pod „Lokal" Kraków, skrytka 105. 200

Wielka ilość doborowych w gatunku koców dla koni

z czesanki wełnianej wielkości 180×135 cm, nadających się również jako ochraniacze do okień, względnie dywany pod stoły itp., tanio do odstąpienia. Przy zakupnie przynajmniej 100 sztuk, cena jednej sztuki 1500·— Mk. Zamówienia przyjmuje firma

ZENS & Comp eksport i import

Polski Cieszyn Rosengasse 1. 166

Rutynowany buchalter-bilansista

z bardzo dobrem świadectwem krakowskiej Akademii handlowej, posiadający sześć lat praktyki w jednem z największych towarzystw akcyjnych w przemyśle naftowym i w innych przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych, mogący służyć pierwszorzędnemi referencyami, zmieni posadę.

Zgłoszenia pod „Rutynowany 150" do Adm. dziennika

!! PAPIER I TEKTURY !!

Specyalność:

zagraniczne papiery i kartony

Fabryczny skład papieru

S. INSLICHT, KRAKÓW

DIETLOWSKA 59.

:: Własny oddział spedycyjny ::

NOWA DRUKARNIA DZIENNIKOWA

SPÓŁKA Z OGR. POR.

KRAKÓW - ORZESZKOWEJ 7

TELEFON 279

wykonuje wszelkie zamówienia w zakres drukarstwa wchodzące

JUŻ WYSZEDŁ z DRUKU

SŁOWNICZEK HEBRAJSKO-POLSKI

do „Hattora w'hallaszon" Dra DAWIDA ROSENMANA.

Cena słowniczka wraz z tekstem biblijnym 275 Mkp.

Wobec szczupłej ilości wydrukowanych egzempl. zaleca się P. T. Interesentom rychłe zamówienia

Adres wydawcy:

ROSENMAN, KRAKÓW, Wielopole 13.

BIELIZNĘ DAMSKĄ i MĘSKĄ

kołnierze, mankiety, półkoszulki, krawatki, szelki rękawiczki, pończochy, skarpetki chustki do nosa i towary norymberskie sprzedaje hurtownie **po niskich cenach** 42

A. Wachsman

Kraków, ul. Krakowska L. 7.

Przedstawiciel

obeznany w branży czekoladowej-cukierniczej, mający stosunki w tej gałęzi na Kraków i okolice poszukiwany.

FABRYCZNY SKŁAD CZEKOLADY „SUCCRETTA"

172 **WARSZAWA, Elektoralna 5.**

Płótno papierowe

70 cm. szerokości oferuje hurtownia

Dom Handlowy ADOLF ZEGRZE

Warszawa, Jerozolimska 35. Tel. 246-27.

Adres telegr: „Imex", skrzynka poczt. 107. 2285

Zapałki Wulkan

59 **RÓWNO**

Zastępstwo na wschodnią Małopolskę:

M. Stark, Lwów, Kamińskiego L. 6.

Śledzie

na wagony i beczki **najtaniej** poleca

Dom Handlowy 186

ADOLF ŚWIECA

Warszawa, Zielna 16.

Telef. 82-11 i 26-36 Adr. Telegr. „Swiedoca".

Sprzedaż i reparacja

krzeseł giętych 150

Beer Honigwachs, Kraków, Krzyża 3.

Dla szkół hebrajskich!

Nakładem **„Tarbuth" Kraków** ukazały się bardzo piękne na niebiesko-białem tle drukowane

ŚWIADECTWA HEBRAJSKIE

oraz hebrajskie 144

Katalogi klasyfikacyjne

po cenach bardzo przystępnych

Zamówienia należy zwracać na adres: **K. C. „TARBUTH" w Krakowie, ulica Brzozowa L. 3.**

Nowość!

Koszerne masło roślinne „Rita"

wyrobu firmy

GEORG SCHICHT A. G. AUSSIG

najlepszej jakości,

69 **zastępuje w zupełności masło naturalne.**

Do nabycia we wszystkich hurtowniach kolonialnych.

Nakładem Gal. Sp. Wydawniczej. Red. nacz. Dr Ign. Schwarzbart. Red. odpow.: Maks. Feldman Nowa Drukarnia Dziennikowa, ul. Orzeszkowej 2.